

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čerkov
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 14. maja.

15. maja 1914 nam je javil brzojav iz Beograda, da je tam preminul dr. Jovan Skerlić. Še 6. maja je predaval v Pragi in nihče ni slutil, da 37letni mož tako iznenada zapusti bojišče, kjer se je ravno pripravljala odločitev.

Pijonar modernega nacionalizma, učitelj evropskega demokratizma, apostol velike ideje Jugoslovenstva! Njegovo katonsko postojanje, sijajni jezik, viteški temperament, krepko pero — vse te lastnosti so mu dale moč, da je svojo veliko idejo napisal z neizbrisnimi znaki v dušo jugoslovenskega naroda.

Duh Skerličev torej ni umrl. A pogrešali smo Jovana Skerliča ves čas vojne, v izgnanstvu, na Krfu, pogrešali smo ga za časa mirovne konference in ustavne borbe. Pogrešamo ga danes.

Zakaj Skerlić je bil nosilec one misli, ki more iskreno izvedena edina primesti na vsa naša javna vprašanja za vse zadovoljivo rešitev. Skerlić, ponosen Srb, je premagal plemenski čut. Bil je pravičen Anti Starčević, ki je plemenski čut podlegel. A baš zato se je Skerlić dvignil visoko nad njega.

Mnogokrat tožimo, da čutijo jugoslovensko paš mnogi Slovenci in Hrvat, a v Srbstvu da naša velika nacionalna ideja še ni zadosti prodira. In res: največji brat bi moral z najboljšim vzgledom naprej. Hrvatce so jugoslovenski ideji dal Strossmayerja, Srbstvo je dalo ideologa Jugoslovenstva — Jovana Skerliča. Ta pa je umrl in tako je Srbija paš izvršila nalogo našega Pijemonta, ni pa mogla postaviti novega apostola Jugoslovenstva. Zato je naš državni razvoj daleč pred nacionalno jugoslovensko zavestjo in to se nam pozna v vsem državnem življenju. Plemenski šovinizem divja in le mogočen razvoj Skerličeve ideje v vseh delih naroda jim more postati smrtonosen.

Jovan Skerlić bi bil za to borbo po-klicani vodja. Bil je neomajen optimist, fanatik vere in plemenite lastnosti naše rase, prorok velike njene bodočnosti.

Deset let že počiva Skerličovo telo. Strašni vojni viharji so tačas divljali nad njegovim grobom. Isti čas, ko mu je telo trohnelo, je sad njegovega duha boril krvav boj, da zagotovi narodu življenje. Iz groba je vzrastla prelahka cvetka naše svobode.

Mlada je še ta roža in mrzli viharji ji strežejo po življenju. Od znotraj bi jo radi zastropili nezdravi ostanki prejšnjih dob. A korenine so že globoke in na široko razrasle. Skerličeva armada šteje že stotisoče. Če smo obračunali z zunanjim sovragom, se bo moč očistiti tudi notranjega strupa, ki ga varita plemenski šovinizem in klerikalna morilka svobode duš.

Na grobu Jovana Skerliča jugoslovenski nacionalisti prisegamo, da bomo Skerličeve ideje gojili in širili, dokler ne otajajo zakrknjenih src, in ne bo dovršena velika zgradba jugoslovenske nacije, ki bo organizirala ves Balkan v živahen faktor kulture in do popolnosti razvila vse duševne sile našega naroda.

Slava spominu Jovana Skerliča!

Pogajanja s sosednimi državami

Beograd, 14. maja. p. Včeraj in danes sta poslovali naša in italijanska sekcija za veterinarsko konvencijo. Ker je prišlo do sporazuma, je verjetno, da bo konvencija jutri dovršena. Danes se je nadaljevalo delo naše in italijanske delegacije tudi za trgovinsko pogodbo o vprašanju carinske tarife. Nato se je razpravljalo o izkoriščanju ribolova na jadranskem morju ter o vprašanju sardel.

Beograd, 14. maja. p. Danes sta začeli poslovati naša in madžarska delegacija v pripravljanih delih za konvencijo. Vsaka sekcija je poslovala zase. V nekaterih dneh bo material končan, na kar bo začelo delo v plenumu.

Beograd, 14. maja. p. Nocoj je dospel v Beograd zagrebški univ. prof. Šilović, delegat naše vlade za pogajanja naše vlade z Avstrijo za konvencijo o zaščiti in vzajemnem oskrbovanju dece. Avstrijska vlada je v to določila poslanika Hoffingerja. Jutri začne konferenca ter se bo bržkone tudi dokončala, ker je bila konvencija izdelana že lansko leto. Prof. Šilovića sta posetila dr. Rybač in Hoffinger.

Rešimo sokolski Tabor!

Parlamentarna kriza na vrhuncu

DOLGE AVDIJENCE PAŠIČA IN LJUBE JOVANOVIČA. — PREDSEDNIK SKUPŠČINE SVETUJE KRALJU, DA ČIM PREJ POSPEŠI ODLOČITEV. — NAPETO PRIČAKOVANJE BALUGDŽIČEVE MISIJE.

Beograd, 14. maja. r. V političnih krogih se danes živo čuti, da se nahajamo pred neposredno rešitvijo krize. Včerajšnja avdijska Ljube Jovanovića pri kralju, ki je trajala do pozne noči, vendar ni prinesla zaključne krize. Smatra se kot gotovo, da je kralj včeraj poveril g. Ljubi Jovanoviću sestavo vlade, ki bi delala s parlamentom, ali da ga je predsednik narodne skupščine prosil, da za to kombinacijo ne bi bila upoštevana njegova osebnost, ker vidi, da je v sedanjem trenutku vsaka akcija v tej smeri nemogoča. Ljuba Jovanović je kot predsednik narodne skupščine obnem svetoval kralju, da čim prej reši krizo, ki že dolgo traja in sicer s tem, da ali da vladni koalicijski mandat za volitve, ali pa da sestavi delovno vladno opozicijski blok. Obe rešitvi bi bili parlamentarni.

G. Ljuba Jovanović je prišel danes ob 10. uri v predsedništvo parlamenta in je odšel nato zopet v avdijsko h kralju, odkoder se je zopet vrnil v predsedništvo parlamenta. Kralj se vedno hoče, da se sestavi široka koalicijska ali koncentracijska vlada.

Popoldne ob 17.30 je bil pozvan v avdijsko Pašić, ki je ostal na dvoru do 18.30. Ko se je vrnil v predsedništvo vlade, je izjavil novinarjem, da ni nič novega, dal pa je takoj sklicati ministrsko sejo, ki je trajala od 19.30 skoro do 22. Po seji so bili ministri skrajno rezervirani ter so samo izjavili, da se je pretresala politična situacija.

Nocoj je prišel v Beograd naš berlin-

ski poslanik Balugdžić, ki uživa, kakor znano, veliko zaupanje krone. Čeprav se zatrjuje, da njegov prihod ni v zvezi z notranjepolitično krizo, prevladuje zlasti v opozicijskih krogih splošno prepričanje, da bo igral Balugdžić pri njeni razrešitvi odločilno vlogo. Zato vse s silno napetostjo in nestrpnostjo pričakuje poteka Balugdžičevih razgovorov s kraljem.

KONFERENCA SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV.

Beograd, 14. maja. p. Popoldne ob 11. do pol 1. je bila v kabinetu ministra Pribičevića konferenca, katere so se udeležili Pribičević, Vilder, Demetrovič, Svetislav Popović, dr. Krizman in dr. Lukinič. Nekoliko časa je bil prisoten tudi Miša Trifunović.

PREDSTAVKA OPOZICIJE RADI ZBOROV.

Beograd, 14. maja. r. Zastopniki opozicije razen džemijeta, ki so odsotni iz Beograda, so na današnji seji sestavili predstavko radi kršenja poslanske imunitete. Spomenico je g. Davidović izročil Ljubi Jovanoviću kot predsedniku narodne skupščine. V predstavki se naglašuje, da so v zadnjem času napadi na poslanke prešli v sistem vprito orožnikov in s sodelovanjem političnih oblasti. Šeli opozicijskega bloka so izjavili, da se bodo posluževali sredstev samoodrambe, ako bo vlada nadaljevala s takim delom.

Ljuba Jovanović je odgovoril, da bo storil potrebne korake pri ministrskem svetu in pri ministru za notranje stvari.

Balugdžić proti izvenparlamentarni vladi

ZADNJE NADE OPOZICIJE SE GRADE NA BALUGDŽIČA. — TA PA IZJAVLJA, DA SMATRA IZVENPARLAMENTARNO REŠITEV KRIZE ZA OPASNO.

Beograd, 14. maja. p. Danes zvečer ob 22. je dospel v Beograd naš poslanik v Berlinu gosp. Živojin Balugdžić. Splošno se pripisuje njegovemu prihodu odločilna važnost za rešitev krize. V krogih opozicije uvidevajo, da je koncentracijska in poslovna vlada, v kateri kombinaciji bi mogli biti tudi oni, nemogoča, zato pa računajo, da bo kralj poveril Balugdžića s sestavo nekatere nevtralne vlade, ki naj bi s parlamentom rešila nekatere nujne posle, v jeseni pa izvedla volitve. Opozicija bi tako vlado raje podpirala, kakor pa riskirala volilno vladno narodnega bloka. Za nevtralno vladno se zlasti ogrevajo klerikalci, ki so se danes zopet začeli približevati radikalom, da bi z njimi napravili kakršnokoli kombinacijo, a brez Pašića. V vladnih krogih in tudi v opozicijsko-nalnih krogih davidovičevcev se pa opozarja, da bi bila izvenparlamentarna rešitev krize nekaj povsem novega in nenavadnega, vendar česar da ne more biti govora o kakšni izvenparlamentarni koalicijski. Prevladuje mišljenje, da se kriza more rešiti samo na dva načina: ali z volilnim mandatom vladne večine, ali z delovno vladno opozicijskega bloka.

Madžarski zunanji minister o razpustu madžarske stranke v Jugoslaviji

SOCIJALISTI IN RADIKALCI ZAHTEVAJO ODSTOP PREDSEDNIKA REPUBLIKE. — NJIHOV KANDIDAT JE PAINLEVE.

Budimpešta, 14. maja. j. V narodni skupščini je interpeliral danes poslanec Ugrom zunanjega ministra glede razpusta madžarske stranke v Jugoslaviji, ki znači po mnenju interpellanta flagrantno kršitev manjšinskih pravic. Zunanji minister Daruvary je odgovoril, da gre pri tem za jugoslovensko zadevo strogo notranje-političnega značaja, vendar česar se noče vmešavati v notranje zadeve Jugoslavije, kakor bi tudi Madžarska ne trpela vmešavanja v svoje zadeve. Predmetno dejstvo pa zadeva madžarski narod zelo ostro in ima brez dvoma mednarodni pomen. Nikakor pa ni stvar

Madžarske, da spravi ureditev zadeve pred mednarodni forum. Madžarska politika se nahaja v znamenju rekonstrukcije, ki pa se ne zadovoljuje samo z gospodarsko sanacijo, temveč stremi tudi za tem, da ustvari v Srednji Evropi mir. Ta bo nastopil šele tedaj, če madžarske manjšine ne bodo imele občutka, da so zatirane. Razpust madžarske stranke v Jugoslaviji je v nasprotju s točkami 7 in 8 mirovne pogodbe kakor tudi s dokladi manjšinskih pravic. Narodna skupščina je vzela odgovor zunanjega ministra na znarje.

PODRUŽNICA DRŽ. HIPOTEKARNE BANKE V ZAGREBU.

Beograd, 14. maja. p. Začetkom prihodnjega tedna bo odpotoval trgovinski minister dr. Krizman v spremstvu ravnatelja državne hipotekarne banke dr. Markovića v Zagreb radi osnovanja podružnice državne hipotekarne banke v Zagrebu.

NOVE POŠTNE ZNAMKE.

Beograd, 14. maja. r. Ta teden dospel v Beograd prva pošiljatev novih poštinih znamk, ki so bile izdelane na Angliškem v vrednosti 50 milijonov dinarjev. Druga pošiljatev bo sledila takoj.

VOZNE OLAJŠAVE ZA VELESEJM V BRATISLAVI.

Beograd, 14. maja. r. Ministrstvo za promet je izdalo za udeležence velesejma v Bratislavi vozne olajšave za 50 odstotkov za posetnike in za prevoz blaga.

TRGOVINSKI MINISTER ZA ZNIZANJE OBREŠTNE MERE.

Beograd, 14. maja. p. Trgovinski minister dr. Krizman namerava v tekočem mesecu sklicati zastopnike denarnih zavodov iz vse države radi razprave o znižanju obrestne mere.

PRAZNE ITALIJANSKE ŽELJE.

Trst, 14. maja. e. Tukašnji večerni listi prinašajo naslednjo očividno inspirirano vest iz Dunaja: »Da se prav presodi velik vtis, ki ga je na Češkoslovaško napravil izi francoskih volitev, je treba pomniti, da je ta izid zadel amrtni udarec Mali antanti, ki je bila že močno omajana po italijansko-jugoslovanski zvezi in da je že bolj otežkočil položaj dr. Beneša, ki mu je napravilo že mnogo neprilik dejstvo, da je svojčas moral izbrati med prijateljstvom Anglije in Francije.«

Izgledi nove francoske večine

OD SOCIJALISTOV ZAVISI, ALI BO MOGOČA VLADA ČISTE LEVICE. — HERRIOTOV PROGRAM.

Pariz, 14. maja. h. Herriot, vodja najmočnejše zmagovite stranke, prispe pričetkom prihodnjega tedna v Pariz in bo potem imel priliko obrazložiti Millerandu, svoje politične nazore. Kakor se domneva, bo začasno sestavljena čista radikalna vlada, ki pa zavisl od podpore socijalistov. V prvem trenutku po zmagi so zahtevali socijalisti od radikalcev več važnih portfeljev, v političnih ozirih pa takojšnjo izpraznitev Poruhurja. Nobene teh zahtev radikalci niso mogli brez pridržkov sprejeti. Še težavnejše pa je vprašanje o budžetskili razpravah. Socijalisti imajo pomisleke votirati budžet, ki je bil predložen pod prejšnjim režimom. Na drugi strani pa bi bilo tudi za radikalec neprijetno, če bi morali za sprejem budžeta klicati druge stranke na pomoč. Vse te težkoče bo rešil kongres socijalističnih strank, ki se ima vršiti v najbližji bodočnosti.

Gleda vprašanja državnega poglavarja zastopajo zmagovite stranke še vedno stališče, da pristaja zasedba tega mesta njim, ker se je Millerand v volilnem boju prevoč angažiral za »bloc national«. Glasila levice zahtevajo še vedno demisijsko predsednika. Poleg tega zahtevajo radikalec kakor tudi socijalisti takojšnjo priznanje sovjetske Rusije, proti čemer je ravno

predsednik Millerand vedno odločno nastopal in tudi svoječasnno priznal generala Vrangla za pravomočnega zastopnika Rusije.

NOVA VEČINA IN PREDLOGI EKSPERTOV.

Pariz, 14. maja. j. Poincare je imel danes popoldne daljši govor s predsednikom repnarijske komisije Barthoujem. V političnih krogih doznajajo, da je Barthou pri Poincareju zastopal naziranje, da se izvedba načrta strokovnjakov vsled izida francoskih volitev ne sme zavleči. Podrobnosti o poteku in uspehu teh pogajanj dosedaj niso znana. V poučenih krogih označujejo za gotovo, da bo novi kabinet načrt strokovnjakov brez pri držka sprejel.

RUSIJA IN POLITIČNI PREOKRET V FRANCIJI.

Moskva, 14. maja. h. Rezultate francoskih volitev so moskovski vladni krogi sprejeli z zadoščenjem, čeprav znači neznatno ojačanje komunističnih mandatorov za sovjetsko razočaranje. Casopise daje izraza prepričanju, da bo obnova odnosov s Francijo spravila vse točke v štadij pogajanj. Pogajanja z blokom levice bo sovjetska vlada vodila odkritosrčno.

Levičarski afront proti Millerandu

ZAVIT ODGOVOR NA INTERPELACIJO POSL. UGRONA. — DARUVARY POZIVA INDIRECTNO NAŠE MADŽARE, NAJ SE PRITOŽIJO NA ZVEZO NARODOV.

Pariz, 14. maja. e. Levičarski listi povdarjajo, da levica sedaj ne sme zapasti istim zmotam, katerim je zapadel nacionalni blok, ki je pred štirimi leti prišel na vlado in pustil vse funkcionarje na njihovih mestih. Na vsa državna mesta, na najvišja in najnižja, je treba postaviti zanesljive ljudi. Tako mora odstopiti tudi Millerand. »Ere Nouvelle« navaja v tem pogledu svoječasn Millerandov izrek, da bo v služaji, ako bi se država izrekla proti nadaljevanju njegove

ve politike, takoj izvajal posledice. Če bi predsednik hotel ostati v Eliseju bi nova večina morala poseči po parlamentarnih in ustavnih sredstvih, da bi ga prisilila k odstopu. Kdo pa bi bil naslednik Millerandov? Senadni predsednik Doumergue, ki bi bil v normalnih časih designiran za naslednika, je nemogoč ker je bil izvoljen pod Poincaréjevo vladavino in je sploh velika koncesija zanj, če ostane na dosedanjem svojem mestu. Kandidat levice bo Painlevé.

Neuspeh rumunskega potovanja

VELIKE NADE RUMUNSKO OPOZICIJE NA PREOKRET V FRANCIJI. — RUMUNSKA KRALJEVSKA DVOJICA V LONDONU.

Bukarešta, 14. maja. h. Oficielni del potovanja rumunske kraljevske dvojice je z današnjim dnevom končan. Kralj Ferdinand odpotuje 21. t. m. direktno v Bukarešto nazaj, dočim ostane kraljica Marija še nekaj tednov incognito v Franciji. Zunanji minister Duca se vrne že dne 19. t. m., da poroča vladi o političnem položaju. Uspehi potovanja rumunske kraljevske para se v splošnem presojajo ugodno.

Listi posebno naglašajo, da je pri tej priliki izrazil Anglija nujnost sodelovanja inozemskega kapitala za procvit rumunskega bogastva. Opozicijski krogi in njihovo časopisje pa izjavljajo, da inozemsko potovanje kralja ni popravilo političnih napak Bratiana. Ti krogi domnevajo celo, da bo vsled volilnih izidov v Franciji potrebna v Rumuniji sprememba vlade v prid demokratske opozicije kakor tudi razpis novih volitev. Parla-

ment se sestane dne 21. t. m. Vlada ima rešiti številne zakonske predloge.

Bukarešta, 14. maja. j. Kakor domnevajo v podučnih krogih, ne bo prišlo do sklepa franko-rumunske zvezne pogodbe. Kot vzrok zato navajajo med drugim, da bi mogla ta zveza otežkočiti odnose z Anglijo, s katero goji Rumunija ravno tako dobre odnose kot s Francijo. Rumunski zunanji minister Duca bo najbrže podal v Londonu tozadevna pojasnila.

London, 14. maja. s. Včeraj zvečer je priredila rumunska kraljevska dvojica na rumunskem poslanstvu banket, katerega sta se udeležila poleg angleškega kralja in kraljice tudi ministrski predsednik Macdonald in lord Chaldane. Po banketu se je vršil oficijelni sprejem, h kateremu so bili povabljeni zastopniki tujih vlad in številni člani političnih in družabnih krogov.

Rusko-nemški konflikt

Moskva, 14. maja. e. Nemški poslanik Brockdorff-Ranzau je imel z Litvinom dolg razgovor o nemško-ruskem sporu radi berlinskih dogodkov. »Agencija Roza« javlja, da moskovska vlada v tem pogledu zahteva: 1. zadoščenje Nemčije v obliki, ki odgovarja mednarodnim običajem, 2. eksteritorialnost za trgovinsko delegacijo, ki je bila priznana s pogodbo leta 1921, se mora ponovno potrditi, 3. kaznovati se morajo spočetniki in povzročitelji preiskave, 4. plačati se mora povzročena škoda.

Nemški poslanik je danes izročil tudi noto nemške vlade, v kateri ta obžaluje, da se je povodom znanega incidenta kršila eksteritorialnost članov ruske misije. Sovjetska vlada je sicer mnenja, da se s to izjavo ne more zadovoljiti, če vztraja na svojih zahtevah, vendar pa prevladuje povsod prepričanje, da bo paritetni komisiji, ki se sestane jutri, uspelo konflikt v par dneh spraviti s sveta.

EGIPT PROTI ANGLIJI.

Kairo, 14. maja. s. Zaglul paša je sporočil v parlamentu, da vztraja vlada pri zahtevi, da postaneta Egipt in Sudan popolnoma samostojna. Če pogajanja ne bodo privedla do uspeha, bo izvajal vse konsekvence. Na neko vprašanje je izjavil, da je dejstvo, da se nahajajo angleške čete v Egiptu, ni združljivo z njegovo neodvisnostjo.

Nov Macdonaldov uspeh

London, 14. maja. e. Doljna zbornica je sinoči s 317 proti 252 glasovom odklonila resolucijo, ki jo je v imenu konservativcev predlagal Baldwin in ki izrekla grajo vladni radi odprave carine na nekatere uvozne predmete. Z labouristi so glasovali proti predlogu tudi liberalci. To glasovanje se smatra za precejšnjo zmago labouristov.

TEŽKA NESREČA NA DUNAJU.

Dunaj, 14. maja. s. Danes zvečer bi se imela vršiti na spornem prostoru v Ottakringu prireditve, na katere sporedu je bilo tudi proizvajanje umetnega ognja. Prireditve je privabila na prostor veliko množico občinstva. Še večje število radovednežev se je nabralo okoli zagrajenega prostora. Med produkcije je padel neki izstrelek med publiko in tam eksplodiral še na nepojasnjen način. Pri tem je odrgalo ženi prokurista banke »Merkur« Wimmerja glavo od telesa, dočim je bil njen mož težko ranjen. Med gledalci je nastala vsled nesreče velika panika in vse je drlo k izhodu, pri čemer je bilo več ljudi poškodovanih. Oblasti so uvedle preiskavo.

DIVIDENDA COSULICHA.

Trst, 14. maja. s. Tržaška paroplovna družba Cosulich bo določila na občenem zboru dne 27. t. m. dividendo 24 lir za akcijo leta 1923. Istočasno bo zvisla osnovno glavnico od 60 na 150 milijonov lir.

Sestanek zunanjih ministrov na Bledu

TEMELJIT RAZGOVOR MED DR. BENEŠEM IN DR. NINČIČEM O VSEH ZUNANJEPOLITIČNIH VPRAŠANJIH. — POPOLNO SOGLASJE. — BENEŠ ODPOTOVAL SINOČI V RIM, NINČIČ SE VRNE DANEŠ V BEOGRAD.

Prvič po januarski konferenci zunanjih ministrov držav Male antante v Beogradu, sta se večeraj zopet sestala zunanja ministra Češkoslovaške in Jugoslovaške, dr. Beneš in dr. Ninčič. Kot kraj sestanka sta si povodom dr. Beneševga potovanja v Rim izbrala naš divni Bled, da tu v miru premotrta splošni politični položaj v Evropi in še prav posebej razmerje obeh zaveznih držav napram ostalim evropskim vladam. Od zadnjega sestanka državnikov Male antante se je izvršila v Evropi cela vrsta raznih političnih dogodkov, ki so imeli neposredno vpliv na splošno konstelacijo v Evropi in razmerje med posameznimi državami. Parlamentarne volitve v Angliji, Italiji, Nemčiji in Franciji, ki so se izvršile od beograjske konference držav Male antante, so pokazale nedvomno nove smerice v evropski politiki, ki bodo mnogo pripomogle h končni ureditvi spornih vprašanj in konsolidaciji Evrope. Ministra sta na blejskem sestanku gotovo razpravljala tudi o položaju tretje članice Male antante, Rumunije, ki se je ne ponesebeni dunajski konferenci z zastopniki sovjetske ruske vlade znatno poslabšal in vzbujal precejšnje vznemirjenje. Predvsem pa je tvoril predmet posvetovanj obeh državnikov položaj, ki je nastal v srednji Evropi po sklenitvi prijateljske pogodbe med Italijo in našo državo in kateri se prisključno sedaj tudi Češkoslovaška. Oba državnika sta pretresala vsa ta vprašanja na ponovnih posvetovanjih v turek zvečer in v sredo dopoldne in ugotovila popolno soglasje v naziranjih. Podrobneje razprava pa se bo vršila vsakakor še na prihodnji konferenci državnikov Male antante, ki se bo vršila v Pragi in se njen datum določi sporazumno z rumunsko vlado.

Dočim se je pripeljal naš zunanji minister dr. Ninčič na Bled še v turek dopoldne, je prišel češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš s soprogo šele v turek zvečer s posebnim vlakom na Lesce. V njegovem spremstvu sta bila tajnik v češkoslovaškem zunanjem ministertvu dr. Babka in beograjski poslanik Jan Šeba. Ministra sta se nastanila v hotelu Toplice. Takoj po prihodu sta napravila poldrugurni izlet po jeztru, nakar sta se vrnila v hotel in se umaknila h konferenci. V turek zvečer se je vršil v hotelu Toplice oficijelni diner, katerega se je udeležilo skupno 10 oseb, med njimi tudi blejski župan gosp. Herman Tome in na Bledu mučeni češkoslovaški prosvetni minister Bechyně s hčerko. Večraj dopoldne sta se dr. Beneš in dr. Ninčič odpravila s svojim spremstvom z avtomobilom v Vintgar in konferirala celo dopoldne. Opoldne sta bila gosta kraljeve Marije v kraljevskem gradu Suvoboru. Ob 1. popoldne je priredil češkoslovaški poslanik Šeba diner v hotelu Jekler. Ob 3. popoldne sta se ministra s spremstvom odpravila v Bohinjsko Bistrico, odkoder je dr. Beneš nadaljeval vožnjo preko Gorice v Rim, kamor prispe danes, da se sestane s italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem. Dr. Ninčič se vrne danes ob treh popoldne z Bleda v Beograd.

O sestanku zunanjih ministrov češkoslovaške republike in kraljevine

Jugoslovaške je bil izdan večeraj popoln sporazumno med obema ministroma sledeči oficijelni

komunike:

«Ker se je po zadnjem sestanku zunanjih ministrov Male antante meseca januarja v Beogradu, zgodilo več važnih dogodkov, tičočih se zunanje situacije obeh držav, sta smatrala ministra češkoslovaške republike in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev za primerno, da se o priliki potovanja dr. Beneša v Rim sestane na Bledu. Posvetovanja ministrov so začela dne 13. maja popoldne in so se nadaljevala 14. maja ves dan. Na teh konferencah so se premotrili vsi politični dogodki zadnjih mesecev v Evropi, ki so imeli svoj pomen za obe državi. Zunanja ministra sta izmenljiva svoje nazore o razmerju njunih držav napram drugim vladam. Ugotovila sta pri tem identičnost interesov in stališ in soglasje za isto politično linijo v bodočnosti. V soglasju z rumunsko vlado se določil datum prihodnje konference Male antante v Pragi.»

RADIČ O BENEŠ - NINČIČEVEM SESTANKU.

Večrajšnji «Slobodni Dom» prinaša Radičev članek, ki je poln ironije in žaljivk tako za dr. Beneša kakor za dr. Ninčiča in obenem poln gorečih simpatij za sovjetsko Rusijo. Radič pravi, da je proti sovjetski Rusiji samo še Francija z Malo antanto, ampak: «... češki minister dr. Beneš ima novo osnovno, po kateri naj bi Mala antanta ter Poljska, Italija in Francija tvorile nekaj vojaški tabor baje za obrambo proti sovjetski Rusiji, v resnici pa za strnoglavljenje sovjetskega režima.

S to osnovno potuje dr. Beneš v Rim, mimogrede pa se ustavi v Sloveniji, kjer ga pričaka dr. Ninčič. Njemu bo dr. Beneš razložil, da mora biti Beograd središče tega vojnega protiruskega tabora. Ko se sestane ta dva modrijana, bo to strahovit dokaz, kam so zagazili Srbi pod Pašićevo diktaturo! Toda srbski narod ne more in ne bo pristal na tako blazno in zločinsko politiko. Dr. Beneševa osnova je namreč v tem, da v protiruski tabor vstopi tudi Madžarska, in Beograd, ali bolje g. Pašić, ima posebno nalogo, da pridobi Madžarsko za stvar. Zabe ni težko nagnati v vodo, niti Madžarov v zvezo proti Rusiji. Istotako Poljake in Rumune. Drug narod pa v tem na videz velikem taboru ne bo sledil svoji vladni tako daleč, da bi nad sovjetsko Rusijo šel s puško v roki. Ravno nasprotno! Dr. Beneš si bo prvi s svojo protirusko politiko zločinski vrat, drugi pa dr. Ninčič, če že prej skupno s Pašićem in Pribeževićem ne bo moral pustiti ministrske stolice!»

Končno pravi Radič, da to «blazno rožljanje s sabljo» nedvomno izživa večino slovenskih simpatij za sovjetsko Rusijo, ker je v stvari napereno tudi proti Angliji, Ameriki in Nemčiji! Glede Hrvatov — končuje Radič — pa je po sebi razumljivo, da ne bo nihče za to «poslabšano hohenzollernsko in habsburško politiko».

To je pač učinek boljševiških pobotnic in Radičevih prečestih požirkov. Prismojena halucinacija.

Bolniki na cesti

Večrajšnji «Slovenec» nadaljuje kampanjo radi bolnic. Način, kako piše, dokazuje, da mu ni niti za izboljšanje razmer v bolnicah, niti za nesrečne bolnike, marveč samo za to, da z demagogijo naša nezavedna svoje pristaše, da bi videli v kako obupen položaj je prišla ljubljanska bolnica največ po krivdi klerikalnih poslancev.

Položaj v bolnicah je dejansko vrlo težak, a s hujskarijo se ga ne da izboljšati. Izboljšati se ga mora, a pisava «Slovenec» dokazuje, da klerikalci niso niti volje, da bi ga izboljšali. Baš radi njihove nesposobnosti je pa tako daleč prišlo, kakor je in kakor še bo.

Kaj je jedro vprašanja mizerije v bolnicah? Zanje je bil proračun sestavljen menda pred dvema letoma, ko so bile cene vsem predmetom veliko drugače in nižje nego danes. Sedaj naj uprave bolnic gospodarijo po cenah pred dvema letoma, ker so iste vzete za podlago poedinih proračunskih postavk. To pa ni še največje zlo. Po zakonu morajo drž. bolnice v naši državi vse dohodke od davkov in državno blagajno in smejo porabiti le to, kar je zanje določeno za uporabo v proračunu. Vseled tega so menda dohodki ljubljanske bolnice danes trikrat večji, nego je vsota, ki jo sme uprava porabiti. Od tod težka kriza.

Povdarjali smo že, da stojimo na stališču, da je treba pustiti bolnicam kar najširšo samoupravo, ker je le to tako mogoče, da ne bodo hrale in propadale. Pred leti je sicer mala delegacija slovenskih demokratov po dr. Zorjavi tudi dejansko v tem pogledu doseglja zadovoljiv uspeh, ker je bila v finančni zakon sprejeta določba, da uprava bolnic lahko avtonomno gospodari. Skoda le, da je slovensko ljudstvo pri zadnjih volitvah svojo usodo zaupalo in prepustilo črni samim klerikalnim poslancom. ki

so tudi to važno zadevo prav temeljito zavozili. Nihče od njih ni predlagal, da bi ostala dr. Zorjavi določba glede uporabe dohodkov bolnic tudi v novem proračunu.

Izgleda, da klerikalci na bolnice v Sloveniji sploh niso polagnali ob priliki proračunske debate niti najmanjše važnosti. Ako bi to ne bilo tako, bi ne smeli pustiti, da nastopata pri razpravi o zdravstvu poslanca Zebot in Strein. Pogledali smo nazaj v «Slovenec», kaj sta ta dva poslance govorila («Slovenec» z dne 29. febr. t. l. in «Slovenec» z dne 18. marca t. l.) o bolnicah ter o zdravstvu. Same fraze, govornice skoraj okno za slepilo volilcev! Kaj pa naj tudi Strein in Zebot drugega govorita o tej strokovni stvari, nego to, kar sta slišala od svoje stare matere, ali pa od kaknega starega fajmoštra. Kar jim je v bolnicah zaupal strežniški personal, ali pa na kaj opozoril kak strokovnjak, pa itak nista mogla razumeti. In da bi vsaj tega ne prezrla, kar je za bolnice življenskega pomena. Niti z besedico nista omenjala ali predlagala, da naj se da bolnicam pravica gospodariti v okvirju vseh dohodkov. Porazen dokaz za nesposobnost in nezrelost klerikalne parlamentarne delegacije, ki je delala opozicijo s kričavostjo in publiklavostjo, namesto, da bi izbrala prihodko ter s strokovnjaškim ali vsaj pametnim predlogom odvrnila nesrečo, ki se danes tabor bolnic in bolnike.

V tem leži pač tragika slovenskega ljudstva. Kadar potrebuje čevljar, ve, da mora k dobremu mojstru, kadar si da delati obleko, si poišče najboljšega krojača. Za politiko misli slovenski božji voiek, da je vsak trditel dober. Zato toliko gorja!

«Slovenec» se zama zabliti zločin, ki so ga klerikalni poslanci zagrešili nad ljubljansko bolnico. Ako bi

Slovenec pri zadnjih volitvah volil namesto 21 tigrov 21 demokratov, bi danes bolniki ne bili na cesti.

Edouard Herriot

Kakor smo že poročali, ima po Polnarejevem porazu pri nedeljskih parlamentarnih volitvah v Franciji največ izgledov za sestavo nove vlade vodja radikalnih socialistov Edvard Herriot, ki je bil eden glavnih voditeljev dosedanje opozicije v parlamentu proti Polnareju in njegovi vladi.

Herriot je 52 let star. Njegov oče je bil nižji oficir, ob Edvardovem rojstvu garnizoniran v Troyesu (jugovzhodno od Pariza). Študiral je na univerzi v Parizu in bil nato več let profesor francoske literature na gimnaziji v Lyonu.

V politiko je prišel razmeroma kasno in sicer najprej v lyonski občinski svet, v katerem je zastopal ekstremne socialiste. Priporil si je kmalu veliko popularnost in l. 1912 je bil izvoljen v senat v katerem je ostal do volitev l. 1919. Med vojno je bil večkrat minister; upravljal je delavski, prometni in prehranbeni resort. Pri volitvah leta 1919. je bil izvoljen na listi nacionalnega bloka, a se je takoj v začetku parlamentarne kampanje pridružil opoziciji, ki je sedaj izvajala pri nedeljskih volitvah pod njegovim in Briandovim vodstvom nepričakovano veliko zmago.

V zunanji politiki je Herriot odločen zagovornik čim tesnejše zveze z delavsko vlado v Angliji, zagovornik zblizanja z Rusijo in pametnega sporazuma z Nemčijo.

Konflikt v fašistovski stranki

e Milan, 14. maja.

Med vzroki, ki so pospešili Mussolinijevo vrnitev iz Sicilije, navaja «Corriere della Sera» tudi ostre polemike o revizionizmu, ki je izbruhnil v fašistovskem tisku in se razširja vedno bolj, ne da bi prišlo do razjasnitve položaja. Idealni ali programatični reviziji se priključuje tudi zahteva po «reviziji» vodilnih oseb v vladi in stranki, proti katerim se dviga cela vrsta napadov in očitkov. Razpravlja se tudi o potrebi revizije v ministertvu samem in se zahteva rekonstrukcija sedanje vlade. Od vseh strani pa se zahteva končna razsodba Mussolinijeve, ki naj ali vzpostavi slogo ali pa se odloči za eno ali drugo strujo.

Konflikt je tako resen, da celo službeno glasilo fašistovske stranke «Il Popolo d' Italia» govori o spletkah v fašizmu. V prvi vrsti gre za napad proti finančnemu ministru De Stefaniju, ki mu nekateri fašistovski listi zlasti «Il Nuovo paese» očitajo za državo pogubno finančno politiko.

V nefašistovskih političnih krogih vzbujajo te polemike presenečenje in različne komentarje. Tako pravi «Il Giornale d' Italia», da tako silovite kampanje proti ministru s strani samih vladnih listov še ni bilo in vprašuje, ali se Mussolini strinja s svojim finančnim ministrom, čigar veliki govor o državnih financah je tik pred volitvami poslušal v Milanu. Finančni minister bi mogel nadomestiti senatorja Stingeria, ki baje namerava zapustiti svoje mesto generalnega ravnatelja v Banca d' Italia. Ta vest se sicer z neke strani dementira, toda če se sme verjeti vedno dobro informiranemu «Corriere della Sera» pač mora odgovorjati resnici.

Verona, 14. maja. e. Te dni je bil konzul tukajšnje 40. legije fašistovske milice Giovanni Elisco od poveljnika cone, milške generala Bresciana radi nekega vojaškega prestopka kaznovan s 30 dnevni trdnjavskim zaporom in odpeljan v Mantuo. Z več krajev so se zbrali konzulovi prijatelji in tovariši v Veroni v hiši miličnega centuriona Alfonsa Rodri-guesa in prisegli zvestobo konzulu ter protestirali proti generalu, ki ga je kaznoval. Fašistovski poslanec Grancelli jim je takoj javno demonstracije na

Dantejevemu trgu obljubil svojo pomoč. Demonstrantje so se nato odpeljali v Mantuo, da bi tam priredili manifestacije zaprtemu konzulu. Ko so se vračali, jih je ustavila patrulja milice, ki jo je vodil prefekt. Kmalu nato je prišel na lice mesta poslanec Grancelli še z nekaterimi fašisti. Patrulja je aretirala vse in jih odpeljala na poveljništvo milice, kjer se je ugotovilo, da so bili vsi oboroženi. Naznanili so jih vojaškemu sodišču in odvedli v trdnjavo Peschiera.

Politične beležke

— Pismo kralja Petra dr. Trumbiću. V juliju 1917. se je na Krfu mudila delegacija Jugoslovenskega odbora z dr. Trumbićem na čelu. Kralj Peter je radi boleznj žal ni utegnil sprejeti, poslal pa je dr. Trumbiću sledeče pismo: «Dragi gospod Trumbić! Obžalujem, da mi zdravstveno stanje ni dopuščalo, da sprejem Vas in Vaše tovariše. Četudi ne vodim več državnih poslov, vendar pazno spremljam delo Jugoslovenskega odbora, ki ste mu Vi vreden predsednik, in lahko samo rečem: Hvala za vse, kar je odbor doslej storil. Jaz že spadam v prošlost, toda svojem sinu prepričam v amanet, da tako lepo započeto delo ujedinitelja Srbov, Hrvatov in Slovencev izvede do kraja in se nadejam, da boste Vi in Vaši tovariši v tem velikem poslu vedno ob njem. Pošiljam Vam, Vašim tovarišem in Jugoslovenskemu odboru svoje kraljevske pozdrave. — Solun, 17. julija 1917. — Petar I. r.» Pismo, ki so ga objavile službene «Srpske Novine» takratne srbske vlade, je dragocen dokument velike jugoslovenske duševnosti pokolnega kralja Petra Osvoboditelja. Toda kdo si to krasno oporoko lasti za svoj politični adut? Opozicijski listi! Objavlja ga namreč večrajšnji daildovičevska «Pravda» in po njej ga posnemajo ostala, posebno zagrebška blokaška glasila. Pa naj bo tudi to! Kdor pismo prečita, spoznava, koliko pijetete dolgujemo pokojnemu prvemu kralju osvoboditelju in ujedinitelju jugoslovenskega naroda, in kako daleč so zašli poedini jugoslovenski moške, ki jih je ob krških dnevih prepajala čvrsta ideologija kralja Petra, danes pa skušajo ustrezati fantazmagorijam kakega Radiča in sličnih...

— «Sporazum s Hrvati». Pod tem naslovom probuje bivši namestnik na Hrvatskem, g. Juraj Demetović v «Reči» članek o «sporazumu s Hrvati», ki ga dela g. Davidović, in pravi, da ga napravi g. Davidović s tem «sporazumom» enak konec kot ga je napravil nekdanji ban Luginja. Tudi ta je mislil, da je treba z radičevci biti obziren, a oni so izkoristili nje in njegovo obzirnost in hujskali ljudstvo proti državi in edinstvu. Tudi sedaj se radičevci niso čisto nič spremenili, tudi g. Davidoviča izkoristijo in njegovo lahkomišelnost in g. Davidović se bo ravno tako bridko kesal, kakor se je kesal g. Luginja.

— Klerikalne metode. «Slovenec» iz dneva v dan naštevava razne korupcijske afera, ali imen ne pove nikdar. Pri tem se drži starega izreka: Le obrekuj stalno, nekaj bo že ostalo! Pameten človek se bo čudil, kako je to, da se ne navaja imen pri takih aferah in bo s trudom vrgel «Slovenec» iz rok. Mnogo je pa tudi takih, ki «Slovenčevim» metodam nasedejo in mu verujejo, ali si pa vsaj mislijo: nekaj bo že na stvari. Pošten ni bil klerikalizem nikdar in v boju vedno enak. Zahrtben in naravnost zločinski je. Boj proti njemu je bolj potreben kot boj proti kačakom v južni Srbiji. Kačaki so opasni le za nekatera, klerikalizem pa za cel narod in za vso državo.

— Napoved križarske vojne. Zadnji «Domoljub», ki je začel strastno agitacijo proti «Jutru», «Slov. Narodu» in «Domovinu» (drugi napredni listi imenoma ne naštevajo) piše: «Liberalni listi so se z vso silo vrgli na peklensko delo za brezverstvo, zato greši proti sebi, lastni družini in narodu vsak, kdor te liste naroča, kupuje in stalno bere. Proti tej brezverski kugi, ki meče naše ljudstvo v pekel, bomo vodili neizprosno križarsko vojno in bomo Kristusov nauk v Sloveniji branili do zadnjega diha.» No, križarsko vojno so klerikalci vodili proti slovenskim naprednim listom že od nekdaj, z največjo gorečnostjo pa pred vsakimi volitvami. V Avstriji so izpostavljali pred volitvami vs. Rešnje tejo za dr. Šušteršiča, v Jugoslaviji pa za dr. Korošca in njegove tigre. Križarske vojne se danes nihče več ne boji, ker bi jo sedaj klerikalci še bolj dobili po svojem križu, kakor nekdaj. «Domoljubova» napoved križarske vojne je le v toliko zanimiva s kakimi trapanjami se pri nas v XX. stoletju muči nezavedno ljudstvo. Ljudje, katere bi Kristus nagnal z bčim, imajo pogum, da brez sramu na najostudnejši način zlorabljajo vero v svoje umazane politične in osebne namene. Ni večjega pekla, kakor ga je slovenskemu ljudstvu napravila klerikalna stranka s svojo brezvestnostjo in nepoštenostjo.

Po svetu

— Smrt dr. Sunyatsena. V Hongkongu je umrl za vnetjem možganske mrene znani duševni vodja kitajske revolucije, dr. Sunyatsen. Študiral je v Londonu medleino in vodil spodbetka iz inozemstva agitacijo proti bivši dinastiji Mandžu. Po zmagi revolucije je bil izvoljen za predsednika, a se je moral kmalu umakniti častilepnemu Juanitaku. Sunyatsen je moral pobegniti na jug in se je proglasil za predsednika Južna Kitajske. Pred dvema letoma si je skušal zopet osvoboditi sever, kar pa se mu je popolnoma ponorečilo.

— Pogreb Eleonore Duse. V turek zjutraj se je vrnil v Asolu brez vsakega pomaga pogreb umetnice Eleonore Duse. Pogrebu je prisostvovala Eleonorina hčerka Enrichetta s svojim soprogom. Po zadušnici so prenesli dijak krsto na bližnje pokopališče in jo apustili v grobnico.

— Justifikacija mehiških upornikov. Ko se je mehiškani vladi po dolgih krvavih bojih naposled posrečilo stresti revolucijo, ki jo je vodil znani general Huerta, je ta sicer ušel, več drugih voditeljev pa je padlo v roke vladnim četam. Med temi je bil tudi Huertin namestnik general Fortunato Magiolte in 23 častnikov njegovega štaba. Vsi ti so bili zaradi veleizdaje obsojeni na smrt. Večraj je mehiška vlada sporočila poslanikom tujih držav, da so bili vsi obsojenci v turek popoldne ustreljeni.

— Ministertvo za zrakoplovstvo v Italiji. Kakor poročajo italijanski listi, bo dosedajni komisariat za zrakoplovstvo povzdignjen v ministertvo in državni tajnik za notranje zadeve Vinzi imenovan za ministra za zrakoplovstvo.

Borza

14. maja:

ZAGREB. V elektnih tendenca nespremenjena. Mnogi papirji so zopet oslabele. Celokupni promet je bil srednji. — V devizah je bila tendenca nekoliko čvrstejša. Tečaj vseh deviz se porasli. Pariz, ki je bil zadnja dneva mednarodno slab — baje največ radi neugodnega izida volitev — se je danes mednarodno ponovno okrepil. Blaga je bilo dovolj, toda je radi ponudbi po visokih tečajih našlo malo kupcev. Narodna banka je pokrila v glavnem vse povpraševanje v čekih. Promet je bil dokaj slab, a trgovanje se je gibalo največ v devizah na Dunaj, Italijo, London in Pariz. Notiralo se devize: Amsterdam 8010 do 8040, Dunaj 0.11374 do 0.11374, Budimpešta 0 do 0.10, Bukarešta 0 do 0.15, Italija izplačilo 358.9 do 361.9, ček 358.23 do 361.25, Kristijanija 0 do 1180, London izplačilo 353.8 do 356.8, London ček 358 do 356, New-York ček 80.875 do 81.875, Pariz 472 do 477, Praga 237.3 do 240.3, ček 287 do 240, Stockholm 0 do 2170, Švica 1495 do 1445, ček 1482 do 1442; valute: dolar 79.875 do 80.875, aK 0.1135 do 0.1155 Kš 0 do 237, francoski franki 467.5 do 472.5, mK 0.09 do 0.11, leji 89 do 0, lire 354.5 do 357.5; efekti: Trgobanka 89 do 42, Eskomptna 185 do 189, Kreditna Zagreb 182 do 134, Hipo 70 do 72, Jugo 120 do 122, Ljubljanska kreditna 285 do 0, Prašteditona 915 do 920, Etno 183 do 186, Slavenska 120 do 122, Srpska 140 do 141, Eksploatacija 125 do 130, Šečera na 1150 do 1175, Narodna žuma 110 do 114, Nihag 105 do 0, Gutmann 900 do 925, Slaveks 450 do 460, Slavonija 109 do 115, Trbovlje 590 do 600, Vevča 167.3 do 0, 7 odst. investicijsko 67 do 69, Volja škoda 142.5 do 143, Duhanski lozovi 120 do 125.

CURIH: Beograd 6.95, New-York 564.75, London 24.68, Pariz 82.80, Milan 23.15, Praga 16.55, Budimpešta 0.0062, Bukarešta 2.85, Sofija 4.10, Dunaj 0.00785.

TRST: Beograd 27.70 do 27.90, Dunaj 0.0315 do 0.0325, Budimpešta 0.025 do 0.035, Praga 66 do 66.50, Bukarešta 11 do 11.50, Pariz 132 do 134, London 28 do 28.25, New-York 22.35 do 22.50, Curih 897 do 401, valute: dinar 27.75 do 28, avstrijske krome 0.0315 do 0.0325, dolar 22.30 do 22.45, 20 zlatih frankov 86.75 do 87.25, uradni tečaj zlate lire 436.02.

DUNAJ: Beograd 871 do 875, Berlin 16.60 do 16.90, Budimpešta 0.78 do 0.84, Bukarešta 335 do 337, London 310.800 do 311.800, Milan 3174 do 3198, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 4192 do 4208, Praga 2087 do 2097, Sofija 510 do 514, Curih 12.575 do 12.625; valute: dolarji 70.460 do 70.860, francoski franki 4165 do 4195, lire 3170 do 3190, dinarji 869 do 875.

PRAGA: Beograd 42.725, Rim 155.75, Budimpešta 3.70, London 148.675, New-York 33.95.

BERLIN: Beograd 5.255, Milan 18.85, New-York 4.19.

LONDON: Beograd 353, Pariz 78.50, Milan 93, Curih 24.65, Praga 148.75.

NEW-YORK: Beograd 128.75, Berlin 22.75, London 436.875, Pariz 538, Curih 17.72, Rim 445, Dunaj 14135, Budimpešta 13, Praga 292.50.

Pravo

Schichtovo milo z znakom „Jelen“

je najboljša in v uporabi najceneje milo na svetu.

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znakmo „Jelen“!

Naši Kraji in ljudje

Majski teden v Mariboru

Maribor, 14. maja.
Preveč je bilo jesenske proze za te napačne majske dni in ker je bilo po celotnem kisanju še v soboto, je končno podlegel mizantropiji tudi kronist mariborskega tedne. V torku pa je le dahnilo solnce na naše cvetoče vrtove, prav v mestni park je duhtelo cvetje pestril jablan. Sedaj, da vidite naše Slovenske gorice, ki obkrožajo Maribor! Niso zelene, kot bi jih posejal z enim samim ogromnim pestrim cvetom, bujne trate in osveženi vinogradi oživljajo panoramo majskega cvetja. Življenje kipi, skokoma drvi v poletje. Obečamo si bogato sadno letino, le čestitajmo, tej najpoetnejši mladenci naših holmov, je deževje razsolilo cvetje.

Tudi po mestnih ulicah polje vonj kostanjevega cvetja. Ko se na večer razlije še mesečina nad nami in pomeša z jarko svetlobo elektrike, zgajajo tesno privite silhuete v topli noči. Mariborčanom se boče pozneje. Ko je pritiskala že tedne in tedne proza deževja, so priredili v soboto ples metaljčkov, ki ga je hotelo v korist svoje blagajne pričarati Olepševalno društvo. Sicer ni priletelo ravno preveč metaljčkov in mestne nasade bo še nadalje dolgočasili zamerni ribnik, a upajmo, da bodo novodošli Mariborčani polagoma le našli toliko lokalnega patriotizma in pravega ljubila lepote, da bodo sčasoma žrtvovali nekaj časa in denarja tudi za delo v okraši slovenskega Maribora.

Precej več sroče ima romantika našega gradu s svojo viteško dvorano, najnovejšo atrakcijo mariborske mladine. Po dvakrat na dan igrajo kino in dvorana je polna. — kajti kavalirjev ne manjka, in tudi metaljčkov, ki radi gledajo drveče avtomobile po platnu brez plačila, tudi ne. Zadnje lože v chabre separee so uprav majniško zapeljive. Ugasne luč in nikogar v ozadju, — kako da bi ne zablodile roke in se ne oklenile drobnih prstkov, ko v mračni tišini tako lepo razigra violina, hrepeneča srca. Med pavzo pa promeniramo majestetično po širokem obokanem hodniku in mislimo nazaj v čase, ko so tam trubadurili vitezi grajskim lepoticam. Takrat je tuborela krog gradu voda, danes želestijo kostanji, v ozadju pa se izgublja v temno konture frančiškanske cerkve. Po predstavi vabi bližnji park v tiho noč. Kdo bi odločil, ko so tla že tako rožnato posteljena...

Kljub temu pa stoji trdno tudi naša kultura. V gledališču so v nedeljo zvečer že v petiš v razprodani hiši igrali »Čardaška knežinja«. Publika je ploskala navdušeno in hvaležno, saj je bilo vsega dovolj, za oči in ušesa in za štimungo. Mitrovič pozna naše potrebe in dela — če bi se ne bal prozaično besede — bi rekel, vleče do izčrpanosti. Mariboru bo pritisnil za večno pečat svojega ustvarjanja. Upajmo, da bo žel tudi v bodoče vsaj do sedanja enako hvaležnost.

Deca, naši najmlajši, je tudi to nedeljo trdovratno nabirala po ulicah za svojo ljudsko knjižnico. Nj prišlo dosti, so že precej izmozgani naši žepi, ali decu je imela za to kljub temu v likansko veselje s tistimi par tisočaki, ki jih je z dinarčki znosila v blagajno. Še srečnejša bo prihodnje tedne, ko bomo dobili za te dinarje nove pravlje, ki bodo oblikovale mlade duše in odpirale njihovim očkom pogled v širni svet. Rastlo bo novo hrepnenje, nova volja navzgor, k lepemu in dobremu.

Prvovrstna restavracija

sprejme več natakarev, dobre moči. 2437a

Sredi šentjakobskega trga

Ljubljana, 14. maja.

Sredi šentjakobskega trga je spomenik z Materjo Božjo na vrhu in par svetniki okrog, pomnik na čase, ko je v Ljubljani razsajala kuga, šiba božja. Davno so minuli tisti hudi časi, bogve kdo je takrat županil v Ljubljani. Potlej je pred deset leti prišla svetova vojna, hudo je bilo, hudo s pomankanjem in opasnostjo, pa je minilo tudi to. Ampak naša bela Ljubljana, že dolgo ne prebeljena, je dobila z zadnjimi občinskimi volitvami še tretjo šibo, ki jo tope: klerikalno-rdečo občinsko avtonomijo. Neusmiljeno se izpumpavajo žepi ljubljanskih občanov: toda v Ljubljani nima občina kotiča, kamor bi postavljala žrtve stanovanjake mizerije! Blebečejo klerikalci vernim Ljubljancem o krščansko - socialni komunalni politiki: toda v Ljubljani krščanskih del usmiljena ni, ljubljanska magistratna večina niti napram najsiromašnejšim famulijam niti ozira ne pozna!

Evo, sredi šentjakobskega trga, kamor v maju pričnemo toplo pripravo solnce in se okrog podi knuštava šentjakobska drobnjad, se Ljubljancem skoro že tolen dni nudi eklatanten primer, kako pod klerikalno - rdečo magistratno egido stanovanjake mizerija preizkuša svojo žrtve. Zadrugi tajnik Grile je bil prošil petek z vso famulijo deložiran iz bližnje stanovanjske hiše. Zneel je pohištvo in ostalo na šentjakobski trg, zložil vse tik za spomenikom v kolibico, jo prekril s par kosmi strošne lepence, in tam zdaj vedri pod milim nebom z ženo in otroki, ki jih je šestoro: fant najstarejši ima celih 13 let, dekletca pa kakor orglice od dvanajstega do tretjega leta. Otrokom, tako je podobna, je takšna občinska ciganščina kar po godu: podnevi je ves šentjakobski trg njihov, kadar pa so lačni, se zglašijo pri očetu, ki gazdari pred kolibo. Jih mati odpelje tolažit železčke. Zvečer ko je treba k počitku, ni v kolibi prostora za vse in grede najmlajši z materjo za silo nočijo k dobrim sosedom, oče z najstarejšim pa čuva »domačijo« sredi trga. Hladne so še noči, toda vsaj jasne in brez dežja — pravi kučegazda — ampak prvi dve noči v petek in soboto, ko je vsevidlj curljalo z neba, prenočevanje res ni bilo priča: kučegazda Grile je prenočeval tako, da se je s kuhinjsko ponečo zaščitil pred vsiljivo močjo; škaf si je postavil na prsi, večjo skodelo pa obesil nad glavo, da je prestregala curek. Deževanje je prepočilo vso posteljino in v skromno pohištvo, ki se je zadnje solnčne dni, hvala Bogu, že spet precej osušilo. My hous is my castle — menda meni Grile v svoji kolibi, ko pravi, da se vražje izbaja. Da je groteska še popolnejša, je treba povedati, da je gosp. Grile zadrugi tajnik »Pokrajinske zadruge krovecv« in ima torej tudi zadrugo pisarno in blagajno v kolibi — pod krovom iz strošne lepence...

Kako dolgo bo še trajala ta honorulska vedritev sred šentjakobskega trga? Ves dan prihajajo ljudje ozledovat mizerijo, še ponoči se zglašajo radovedni ponočnjaki — ampak ne med prvimi ne med drugimi ni nikoli nikakega občinskega funkcionarja! Tu padejo vsi izgovori: ne s pravnimi knji ne s krščanskim socializmom ne boste izbrisali škandala, kakor se kaže sredi šentjakobskega trga! Ljubljanski klerikalno-rdeči občinski gospodarji nimajo niti trohe socialnega čuta, niti sence krščanske ljubezni, niti pezdinje človečnosti. Oni so valjati svoje razkrižane avtonomije v malem, zanje je deločarja za spomenikom kuge, spomenik njihove krščan-

sko-rdeče brezsrčnosti, ki si je budo Ljubljancem obdržali v strahovitem spominu.

Čaruga, pajdašipravica

V tork, drugi dan zasliševanja hajduka Čaruge, so se začeli narezavati krvavi listi tolovaškega romana o kolu gorskih ptičev. Pri naštevaniu in pretresanju prvih zločinov je gostobesednemu hajduku Jovi začela zastajati beseda in senat je počel vanj drezati v vprašanji. Čaruga je začel taliti in preobračati svoje jasne izpovedbe z izgovori in cinizmom, kjer se mu včasih vmes posreči tudi kak ironični dovtip. V preiskavi je Čaruga hotel veljati za junaka, zdaj pred tribunalom pa pokaže kar se da, in išče izgovorov na razne načine. Zato postaja pretresanje in ugotavljanje poedinih tolovajstev dolgovozno, podalo pa bo zanimivo sliko človeške narave in slabosti.

Prvo večje razbojstvo, ki ga je izvršilo kolo gorskih ptičev pod vodstvom Bože Matijevega in Čaruge, je bil uboj trgovca Schlossbergerja v Bokišču 9. aprila 1920; a Čaruga tajni, da bi bil sodeloval. Istotako pravi o drugem zločinu v šumi Vladislavci, kjer je 9. julija 1920. padel kot žrtev logar Gaša. Tretji napad se je izvršil na cesti med Čitlukom in Geričanci, kjer so oropali veleposelnika Merkla, ki se je pripeljal z vozom po cesti. Življenje so mu pustili, pobrali pa so mu, kar je imel pri sebi in naslednji dan je na gotovem mestu moral deponirati večjo vsoto denarja. Četrto so blizu Vraneševca napadli Roberta Dolžalca, mu odvzeli samokres, čevlje in denar. Par dni nato so trgovca Goldschmida v Kutevcih ocenili za 5000 dinarjev. Matijevič se je podal k njemu, tolpa preoblečena v orožniške uniforme pa za njim. Po zločinu so pravčasno odnesli pete pred orožniško patruljo in se preselili v gozdišče Crna Bara. Tu se je 12. avgusta 1920. izvršil nov zločin s tem, da sta Matijevič in Čaruga po štutnih kola izvršila smrtno obsodbo nad pajdašem Mijom Reblcem, ki je dobil povelje, da oropa župnika v Puntovcih, a se je vrnil brez uspeha. Matijevič je Reblcu odvzel samokres in napisal na list papirja smrtno obsodbo. Postavili so obsojenca pred izkopano jamo blizu taborišča. Reblc je nilo prosil, naj mu pustijo mlado življenje, končno pa je skočil v obupen beg, a sta ga podrli dve krogli. Še isti večer po pokopu pajdaša Reblca se je tolpa odpravila v drugo planino. Klatili so se vso noč, zjutraj pa jih je ob robu gozda prepadla orožniška patrulja. Čaruga pravi, da je v pobegu vrzel bombo v Matijevega, toda dokazano je, da je Matijevega zadela orožniška krogla. Čarugi pa je uspelo pobegniti in se je umaknil v Bosno. Kmalu se je vrnil s par pajdaši izvršil vliom v Gutmanovo skladišče v Crnem logu kraj Nove Bukovice. Skladišče je bilo telefonično zvezano z orožniško postajo, zato so prerezali žice, nato pa razorožili čuvaja in naložili cel voz vsakovrstne robe, vmes 360 kg slanine, usnja in celo več sto parov čevljev z lesenimi podplati, o katerih pa Čaruga ironično pravi, da jih ni nosil... S tem se je proti večeru zaključil drugi dan razprave.

Včeraj dopoldne je predsednik senata začel Čarugo zasliševati o zločinu na škodo ciganske družine Šain v Raktovcih pri Poreču. Čaruga govori komaj slšno in le na opomin predsednika dvigne glas. 30. oktobra 1920. se je Čaruga s 6 pajdaši pojavil pred cigansko kočjo Šainov. Tolpa je vanjo začela streljati in je kot žrtev padel Ivan Šajn. Čaruga pravi, da ga je ustrelil pajdaš Tankosič, on sam pa je tolpo le miril in prepeljal večjo nesrečo. Nato so Stevanu Šainu odvzeli 16.000 kron, Toši Šainu pa 8000. Nad Tošino glavo je eden izmed pajdašev prelomil puško, a je cigan vendar ostal pri življenju! Celoten plen je

iznašal 32.000 kron, 17 zlatnikov, 16 srebrnih goldinarjev, 12 starih srebrnih tolarjev in nekaj svile. Napad se je izvršil po Čaruginem načrtu, kar je v preiskavi priznal, zdaj pa odločno tajni, češ da za cigane Šain sploh prej vedel ni in da pri napadu on ni streljal.

Senat je prešel na pretresanje 10. tolovajstva: dne 21. maja 1921. je Čaruga s tolpo v gozdu Vučjak pri Pakracu napadel motorno vozilo lesne industrije »Slavex«, pri čemer so bili težko ranjeni trije uradniki podjetja, šofer pa smrtno zadet. Baje ga je pogodil ravno Čaruga. Plen je iznašal 32.537 Din. Čaruga pa gladko zanika sodelovanje pri tem težkem razbojstvu! Pravi, da je v Našicah takrat trgoval s svinjami. Po kratkem odmoru je senat takoj začel pretresati 11. slučaj: dne 12. junija 1921. je Čaruga v vaški gostilni v Miljevcih ustrelil orožnika Franja Širolo. Čaruga priznava, da je tisti večer s pajdaši večerjal v gostilni. Naenkrat se je zunaj začel šum patrulje in skozi vrata je pokukal orožnik. Čaruga je ustrelil dvakrat v svetliko, nakar je v temi nastala pravcata bitka. Čaruga je pobegnil skozi okno stranske sobe in še isto noč izsiedil ranjenega pajdaša Matoto, ki je v gostilni hotel streljati nanj, na Čarugo. Kaznoval ga je s smrtjo. Zdal to tajni in pravi, da je »izdaljalca« Matoto ustrelil pajdaš Vid Predragovič. — Točno opoldne je bila dopoldanska razprava zaključena in se je nadaljevala ob 3. z nadaljnjim zasliševanjem Čaruge

Čaruga na zatožni klopi.

Moderne Dunajčanke

so se odločile za poletno sezijo, za belo ali krem krilo ter jumper; isti v navadno lepih vzorcih pri

Fran Lukič Pred Škofijo 19

Dopisi

REČICA PRI BLEDU. Ob priliki »odkupa« dekleta, ki je postalo srečna družica svojega moža (Obilo sreče!), so darovali tukajšnji fantje pevskemu in dramskiemu društvu 100 Din ter Prostov. gaslin. društvu 200 Din za fonda za zastavi. Želimo, da bi se našlo med fanti še veliko posnemalec. — Opazovalec.

POLJANE. Prednjački zbor Sokolskega društva Gorenja vas - Poljane izreka br. Fr. Calariju, solastniku lesne tvrdke brata Calari iz Škofje Loke, najtoplejšo zahvalo, ker je brezplačno prepeljal preteklo nedeljo s svojim avtom sokolsko deo v Poljane in jo tako obvaroval pred dežjem. Hvala! Zdravol

JESENICE. Sokolsko društvo na Jesenicah je priredilo dne 4. maja izlet članstva in naraščala v Begunje. Kljub temu, da je že zjutraj začelo deževati, je bila udeležba vseh oddelkov nadvse polvoljna. Pri formiranju povork v Zirovnici se je ugotovilo, da je navzočih 66

REMINGTON Mod. 12
brezvitilni pištolni stroj
FRANC BAR Cankarjeva ul. 5. Tel. 467

bratov v kroju iz Jesenic (vštevši godbo), 10 bratov v kroju iz Javornika, 7h jesenjskega in 38 javorniškega naraščala ter preko 60 članov in članice v civilu, skupaj torej nad 240 oseb. Živahno od občinstva pozdravljena, je odkorakala povorka z jesenjsko godbo na čelu skozi vasi proti Rodinomu, kjer so članice in gojenke položile šopek pomladnega cvetja na gomilo naše prerano umrle sestre Pavle Koroščeve. V Begunjah se je moral vsled deževnega vremena vršiti koncert v notranjih prostorih gostilne pri Aveneku. Koncert je v vsakem oziru dobro uspel. Povratek je bil določen skozi Radovljico, kjer je radovljiško občinstvo Sokole navdušeno pozdravljalo. V sokolskem domu v Radovljici je s topilimi besedami pozdravil goste brat stari Jaka Spicer, naglašujoč, da je srečena, da more nuditi streho jesenjskemu Sokolu. Odgovoril mu je podstarosta jesenjskega Sokola brat Janko Ravnik, ki je povdarjal, da sokolske naloge še niso končane v naši svobodni domovini in je pozval vse brate, naj roko v roki stopajo nevtrastno naprej k cilju. Ob zvokih sokolske godbe, navdušeni narodnih slovenskih, srbskih in ruskih pesmih, nam je čas le prehitro minul in le s težkim srcem smo se ločili od Radovljičanov. Priporočati bi bilo še več takih izletov, ker se s tem goji medsebojno spoznavanje in družabnost, obenem se pa propagira med ljudstvom sokolska misel, o kateri ima zlasti kmetosko ljudstvo zelo čudne pojme. Zdravol

LOG PRI BREZOVICI. Veliko vrtno veselico priredi prostovoljno gasilno društvo na Logu pri Brezovici v nedeljo dne 18. maja, z bogatim sporedom. Sodeluje godba jug. železničarjev.

ST. VID PRI GROBELNEM. Podružnica CMD za Grobelno in okolico je preložila občni zbor na 18. t. m. Vrhli se bo pri Zurnanu v Slivnici pri Celju. Ravno tako je preložil g. Jurman veselico, ki jo je nameraval prirediti v prid revni šolski deci, na 18. maja. Na veselo svidenje kličemo vsem, ki so nameravali priti dne 4. maja, a jih je oviralo slabo vreme.

KOČEVJE. Glasbeno društvo v Kočevju priredi dne 17. in 18. maja pomladanski koncert v dvorani hotela Trst. HRASTNIK. Hrastniško gasilno društvo je podelilo v nedeljo čestitkam svojim dolgoletnim, še ne odlikovanim članom lepe diplome v priznanje za vestno in točno službovanje. So to člani gg. Bauerheim Peter (31 let član), Hrip Jernej (26), Dolinšek Fr. (22), Kršaj Ant. (22), Benetek Sev. (18) in Kisek J. (16 let). Dipleme je izročil odlikovancem s prisrčnim nagovorom najstarejši društveni član in tajnik g. nadučitelj Janko Sorčan, z iskrenimi besedami jim je dostal vrli družinski častni načelnik g. Alojzij Podmenik in enako tudi član trboveljskih gasilcev g. Juro Naglav. Društvu, ki se pod marljivim poveljnikom g. Avg. Dolinškom krepko razvija, čestitamo k tako zvestim članom, a prav tako tudi tem samim na zaslužnem odlikovanju. Hrastničani si pa naj štejejo v dolžnost, da vselej in povsod podpirajo to prepotrebno društvo, ki stoji noč in dan na braniku za njihovo domovino.

ZIDANI MOST. V nedeljo, 4. t. m. se je vršil na Zidanem mostu občni zbor društva poštinih upravnikov v Sloveniji, ki je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan. Na zborovanju je bil na predlog t. č. predsednika Lichtenekerja imenovan upravnik pošte v Ljubljani 3. g. Ivan Ulepič v znak priznanja za njegovo vztrajno in požrtvovalno delovanje v prid uradništva poštne in brzojavne stroke za častnega predsednika društva. Predsednik je izročil odlikovancu krasno diplomu in mu v iskrenih besedah čestital k priznanju, ki je najlepša zahvala tovarišev in tovarišč. G. Ulepiču kličemo: Še na mnoga leta!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.
Četrtek, 15.: »Izgubljene duše«. B. Petek, 16.: »Kamela skozi uho šivanke«. D.
Sobota, 17.: Zaprti (radi gostovanja Hudožestvenikov).
Nedelja, 18.: Zaprti.
Ponedeljek, 19.: Zaprti.
Torek, 20.: Zaprti.

Ljubljanska opera.
Četrtek, 15.: »Faust«. C.
Petek, 16.: »Manon Lescaut«. F.
Sobota, 17.: »Selo Stepančičovo«. Gostovanje Hudožestvenikov. Izv.
Nedelja, 18.: »Življenski boj«. Izv. Gostovanje Hudožestvenikov.
Ponedeljek, 19.: »Jekaterina Ivanovna«. Izv. Gostovanje Hudožestvenikov.

Mariborsko gledališče.
Četrtek, 15.: »Čardaška knežinja«. A. Petek, 16.: »Kamela skozi uho šivanke«. C. Premijera.
Sobota, 17.: »Čardaška knežinja«. B.

Gostovanje v mariborski drami

Maribor, 12. maja.

Kriza mariborskega gledališča je trdovratna kot zastoj naše politike v Beogradu. Še vedno ni izgleda, da bi se v bližnjem času zvišala sramotno nizka subvencija. Ta kruta negotovost eksistence pa ne plaši naših umetnikov niti ob nagibu sezone. Korajžno delajo in ustvarjajo naprej. Mariborska publika stoji za njimi. Prihajajo gostovanja Hudožestvenikov, nova opereta »Čardaška knežinja« privablja vedno polno gledališče, v tork 6. maja pa smo imeli celo tri gostovanja v drami. Zeleni bi si sicer videli goste v kaki boljši stvari, zlasti gdč. Zečkovo in g. Eng. Pirnata, da bi mogli prav oceniti njih zmoglosti, posebno če je šlo za angažma na našem odru. Toda naša publika je bila to pot precej pozorna in je kljub »Divjemu lovcu« reče naplodela gledališče.

Tudi zelo galantna je bila v tork ta naša inteligenca. Gosta g. Danila je živahno pozdravila takoj ob nastopu pri odprti sceni in mu krepko ploskala po vsakem dejanju, ko so umetniku nosili venke. Figura, kretanje in geste so kazale res izdelanega kmečkega ribarja — skopuha, tudi zblaznili oče je nudil res umetniški užitek, ki pa bi bil še večji, če bi g. Danilo ne bolehal na svoji stari, znani bolezn — prevelikem kotiranju s sužlozo.

Gdč. Zečkova je simpatična igralka. Narava jo je obdaruja s čedno postavo in ljubkim obrazom, je mlada, igra z ljubeznijo in ima prijeten, poln glas. Naš dramski ansambel bi se vsakakor moral spopadati vsaj z eno takšno močjo, ki bi pa morala imeti se ve tudi umetniško dušo. Če odgovarja Zečkova tudi v tem, nismo mogli presoditi o njenem prvem nastopu in v »Divjem lovcu«. Zdelo pa se je, da ima gospodična podlago za uspešen razvoj v šoli našo umotilce Bukšekove in ravnatelj Bratrine, ki je tudi pri torkovi predstavi dominiral.

Janex g. Pirnata, ki je tudi gostoval, ni nudil nič posebnega. Ni se mnogo ločil od kreacije našega g. A. Kokota: dober, mogoče celo talentiran igralec, ki je podal svojo vlogo s potrebnim temperamentom, toda s premajhno toploto. Diletantski privrski nara-

ve igre bodo lahko sčasoma odpadli.

V ostalem je predstava zopet ugajala zaradi svoje izredno sočne kmečke pozicije in romantične zaljubljenih večerov, ki jih je pričarala na oder Bratinova režija z inscenacijo. Živahnost gostinjskega prepira pa je to pot za njanso popustila. V splošnem pa so postali naši fantje in dekleta že zelo gibčni, a. r.

Gostovanje Hudožestvenikov v Ljubljani. Podrobno vsebino vseh treh dram, s katerimi gostujejo Hudožestveniki v ljubljanskem gledališču, prinaša 26. številka Gledališkega lista, ki je pravkar izšla. Vse posetnike predstav Hudožestvenikov opozarjamo, da je začetek teh predstav točno ob 7. in ne ob pol 8. kakor navadno začenjajo predstave v operi, kjer se vrši gostovanje Hudožestvenikov.

Razstava »Proletnega Salona« v Zagrebu. V nedeljo dopoldne se je otvorila XIX. umetnostna razstava zagrebškega združenja oblikujočih umetnikov »Proletni Salon«. Razstavilo je mnogo umetnikov, mnogo imen, katerih so bili Zagrebčani dosej valjeni, pa je izostalo. Med razstavljalci prvič Sava Šumanović, ki je zastopan s celo vrsto slik, od katerih sta najbolj deli »Zena v pokrajini« in »Nature morte«. Jovan Bijelić je poslal deset slik; prvenstvo gre »Konaku kneza Miloša v Topčideru«. Ta dva umetnika sta razstavila v desnem splonu; v

levi dvorani vise slike Becića, Milunovića, Nastasijevića, Stojanovića, Trepetića in Tiljaka. V tej dvorani dominira Becić; dalje opozarjamo naše Milunovića in Trepetića. Plastike in kipe so razstavili Turkalj, Juhn in Kršinić. V splošnem je idrparstvo slabo zastopano in se niti po bogastvu motivov, niti po njih levdobi ne more meriti s slikarskim delom, ki na razstavi vsakakor imponira.

»Hasanaginica« na Poljskem. V prevodu ge. Pogonovske se je uprizorila v lvovskem »Teatru Wielkom« Ogrižovičeva drama »Hasanaginica«. Dosegla je lep uspeh. Poljska kritika je sprejela delo in uprizoritev zelo simpatično.

Labanova plesna šola v Zagrebu. Od 23. do 27. maja se bo producirala v zagrebškem gledališču Labanova plesna šola (Tanzbühne Rudolf Laban) iz Hamburga, ki priredi v Zagrebu pet večerov svoje plesne umetnosti. Iz Zagreba odpotuje skupina v Beograd, od tam pa se poda v druga mesta na Balkanu.

Dr. Korolija — dramaturg splitskega gledališča. Prosvetni minister je imenoval pesnika Mirka Korolija za dramaturga nar. gledališča v Splitu. Dr. Korolija je bil dramaturg v Splitu že prej in je bil zadnji čas tajnik v prosvet. ministertvu.

Glasbena šola v Štupu. Prosvetno ministrstvo, odelenje za umetnost, je dovolilo, da se v Štupu osnuje zasebna učilnica za glasbo.

Domače vesti

* Nastopna avdijska prvega japonskega poslanika v naši državi. Včeraj popoldne je kralj Aleksander v svečani avdijski predstavi prvega japonskega poslanika na našem dvoru, Horouchija, ki je po kratkem pozdravnem govoru izročil kralju svoja akreditivna pisma. Posebna žela kraljeve garde je izkazala poslaniku pri prihodu na dvor in pri odhodu z dvora predpisane vojaške časti, godba pa je svirala japonsko himno.

* Pristojbina za telefonske pozivnice v prometu s Italijo. Glasom odloka ministrstva za pošto in telegrafje znaša pristojbina za telefonske pozivnice v prometu s Italijo polovico pristojbine navadnega pogovora, torej v prometu Benetke-Ljubljana 25 Din, Videm-Ljubljana 17 Din, Gorica in Trst-Ljubljana 14 Din, Reka-Ljubljana 9 Din. Za nujne pozivnice pa trikrat toliko.

* Nova razdelitev okrožnih uradov za zavarovanje delavcev. Uprava osrednjega urada za zavarovanje delavcev je na sedaj seji sprejela predlog o razdelitvi področja okrožnih uradov. V smislu omenjenega predloga se področje okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani razdeli na dva okrožna urada: eden s sedežem v Ljubljani, drugi s sedežem v Mariboru ali Celju, katerima naj pripada področje dosedanjega Slovenije in Prekmurja, v glavnem po razdelitvi teritorija na oblasti. Okrožni urad v Ljubljani je imel meseca julija lanskega leta 70.072 članov.

* Telefonski razgovori s evropskimi glavnimi mesti. Nedavno se je vršila mednarodna konferenca za telefonski promet, ki je med drugim razpravljala o vprašanju, kako naj bi se direktno telefonično zvezala vsa večja evropska mesta. Stori se je bil sklep, naj vse evropske države na svojem ozemlju zgradi nove linije ali pa pojačajo stare, tako da se bo po poteku treh let lahko direktno govorilo med vsemi večjimi mesti. Direktni razgovori so sedaj tem lažji, ker so novi aparati za pojačanje glasu pokazali naravnost senzičialne uspehe. Direktna telefonska zveza med Beogradom in Parizom bo dovršena še tekom letošnjega leta. Na črti Beograd-Pariz bo trije pojačevalni aparati: prvi v Ljubljani, drugi v Italiji, tretji pa v Franciji. Poleg tega se tekom leta uvede še direktna telefonska zveza z Budimpešto, Dunajem, Prago in Berlinom. Glede Italije je doslej urejena direktna zveza s Trstom.

* Službeni telefon za poštne upravniške. Po odredbi ministrstva za pošto in telegrafje se v stanovanih tistih upravnikov obratnih pošt I. in II. razreda, ki ne stanejo v poslopiju, v katerem je njih urad, lahko napravi na državno troške telefon, ki ga pa sme uporabljati upravnik samo za službene namene.

* Inženjerski izpit z odličnim uspehom je napravil na tehniški visoki šoli v Turinu v Italiji naš državni študent gospod Rudolf Kopač, sin bivšega narodnega poslanca g. Josipa Kopača. Čestitamo!

* Himen. Poročil se je v cerkvi sv. Petra civilni geometer g. Milan Mravljec s gospodično Olgo Urbančič, učiteljico in hčerko znane ljubljanske rodbine. Mnogo sreče!

* Smrtna kosa. V splošni bolnici v Ljubljani je preminul g. Josip Lamprecht, ravnatelj pomožnih uradov delegacije ministrstva financ. Pokojnik je bil izborni in vesten uradnik in ljubitelj slove, ki je užival splošno spoštovanje. Pogreb se vrši v petek ob 4. popoldne iz državne bolnice. — V Bregani je umrl v ponedeljek po težki bolezni eksportni akademik g. Vladimir Jelenc, star 24 let, navdušen nacionalist in vrl sokolski delavec. Bil je ustanovitelj, tajnik in vodja sokolskega društva v Bregani. Položili so ga v torko k večnemu počitku na pokopališče sv. Marije Magdalene. — V Sordražju je umrl v torko g. Mihael Marolt, posestnik, star 62 let. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz hiše žalosti na domačem pokopališču. Blag jim spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

* Razprava dr. Lajniča contra dr. Pfeiler. Na našo večerjajo mariborsko notico, objavljeno pod tem naslovom, da je bila omenjena razprava odgojena, ker je dr. Lajnič težko bolan na Dunaju, se je zgledil g. dr. Lajnič osebno v našem uredništvu in s tem ad oculos demitral notico, v kolikor se tiče njegove bolezni. Res se je zdravil na Dunaju in je sodišče na njegovo prošnjo razpravo preložilo, vendar pa se mu je zdravje že skoro popolnoma vrnilo.

* Razpisana služba. Pri merolaznem nadzorništvu v Ljubljani je razpisano mesto pomožnega sluga. Prošnje, v katerih se mora označiti ime in priimek, kraj, rojstvo, državljanstvo, poklic, šolska izobrazba, znanje jezikov, zakonsko stanje, število otrok in njih rojstno leto, naj se vložijo pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani do 1. junija. Prošnje morajo biti opremljene s prilogami, ki so predpisane v členu 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih z dne 31. julija 1923, Ur. l. št. 209 ex 1923.

* Hidrotehnična centrala na Savi pri Krški vasi. Naknadno se nam k naši tozadevni točki notici še poroča: V torko se je začela dopolnilna obravnava za napravo hidroelektrične centrale na Savi pri Krški vasi. Delo bo izvršilo poglavarstvo mesta Zagreba. Umetno napravljeni kanal bo dolg približno 14 km in širok 80 m. Nova zgradba je za krški okraj vredno gospodarskem oziru silna važ.

nosti. Obravnava vodita vladna svetnika gg. Mencinger in Svetec. Projekt je izdelal znani strokovnjak inženjer Valerij Riesner iz Zagreba. Stroški so proračunjeni približno na eden in pol milijarde kron. O poteku obravnave bomo še poročali.

* Novi vozni red. V par dnevih izide žepni vozni red »Ekspres« z veljavnostjo od 1. junija 1924. sestavljen po železniških strokovnjakih. Obsegal bo vse za potnika neobhodno potrebne podatke kot najvažnejše določbe iz obratnega pravilnika, tarife in cene vozniških kart, želez. vozne ređe, direktne zveze s tujino in prometom, pošte in avtomobilne zveze v Sloveniji, vse parobrodne zveze na Jadranskem morju itd. Kljub obširnosti in brezkonkurenčni vsebini stane izvod samo 10 Din in se doblja po vseh večjih knjigarnah. Zato zahtevajte povsod edino »Žepni vozni red Ekspres« in odklanjajte manj vredne izdaje. Knjižarne določbe obljubljajo popust. Po pošti stane 1,50 Din več. Naročila sprejema »Administracija voznega reda Ekspres« v Ljubljani, Pred Igriščem št. 1.

* Telefon v Dobru. Ker je ministrstvo končno pristalo na predlog ljubljanske poštne direktorije in valed intervencije JDS, je uvedba telefona v Dobru zagotovljena že s prihodnjim mesecem. Tudi vprašanje avtomobilskih zvez v Savinjski dolini je stopilo vsled pobude od iste strani v ugoden odločen štadij.

* Novi tečaj za strojeopisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo (osebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru, dne 2. junija t. l. ter trajajo 4 mesece. Vpisovanje in polnjenje v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

* Lepa vojaška knjiga. V založbi Gorčar in Leskovec v Celju je izšel IV. natis znane knjige: »Čisto treba kao vojnik da znam« od potkupačnika Voj. Dž. Kostića. Knjiga obsega 263 strani s slikami kralja Petra in Aleksandra. Cena broširani knjigi je 24 Din, trdo vezani pa 30 Din.

* Udeležniki gospodarske konference v Kumanovem. Kakor nam poročajo iz Beograda, so udeležniki gospodarske konference odpotovali predvčerajšnjim v Kumanovo, da položijo venec na spomenik kumanovskih junakov. Ob sedmih jutraj so prispeli na tamkajšnji kolodvor, kjer jih je sprejel kumanovski Sokol z zastavo, oficirji in meščani ter mestni župan Mladenović, ki je goste navdušeno pozdravil. Ob osmih se je cela družba podala na kumanovsko bojišče. Nekdanje bojišče pokrivajo sedaj plodne njive. Komandant 22. pešpolka je v lepem predavanju označil pomen in razvoj bitke. Po povratku v Kumanovo se je vršila mašazadružica za padle junake. Mitropolit Varnava je po cerkvenem opravilu pozdravil goste in govoril o pomembnosti našega narodnega edinstva. Pred spomenikom sta govorila med drugimi g. Arko iz Zagreba in Ivan Jelačin iz Ljubljane. Na spomenik je bil položen lorvorjev venec v počastitev kumanovskih herojev. Mitropolit je potem goste povabil na svečan banket. Popoldne se je en del delegatov vrnil v Beograd, okoli 100 udeležnikov gospodarske konference pa je odpotovalo v Solun, da si ogledajo tamkajšnje jugoslovansko svobodno pristanišče cono.

* Prošnje za sprejem v državno bla. gajniško-poresko šolo v Novem Sadu. V šolskem letu 1924-25. se bo vršil na drž. blagajniško-poreski školi v Novem Sadu desetmesečni tečaj, ki se prične 1. septembra t. l. Sprejemajo se samo moški kandidati, ki so izvršili šest razredov kakšne srednje šole (gimnazije, realke ali realne gimnazije) z odličnim ali prav dobrim uspehom. Prošnje, opremljene s 25 Din kolekom, je vložiti na upravo šole nadalje do 15. julija t. l. Važno je, da dobe siromašni kandidati državno podporo mesečnih 800 Din, ki se pa bo morala vrniti v 8 letih, in sicer od dneva, ko stopi v študent v drž. službo in da dosepejo absolventi te šole v II. kategorijo uradnikov. Natančnejša pojasnila zlasti glede listin, ki jih je priložiti vsaki prošnji, daje reflektantom predsedstvena pisarna delegacije.

* Drava prestopila bregove. Iz Osijeka prihaja poročilo, da je Drava močno narasla. Vodostaj kaže 4.14 m nad normalo. Vse mestni gozd je pod vodo. Pri Englašalu je voda prodrla nasip. Dve četi vojakov sta prišli na pomoč. Ljudstvo je odgnalo živino v višje ležeče kraje. Več ti. seš orolov državnega posestva Belje je pod vodo. V mestu seje voda do gostilne »Bijela ladja«. Tudi velika skladišča lesa se nahajajo pod vodo.

* Zalostna sedmina v Spodnji Gorici. Pri Živkovi v Spodnji Gorici blizu Račja pri Pragerskem so obhajali sedmino. Po stari navadi se je zbralo staro in mlado. Najprej so molili, potem pili, nazadnje pa se spili zaradi »žepnega roba«. Kmalu se je razvil pretep, tekot katerega je Stefan Sagadin sin Antona Siterja z nožem v trebuh in dvakrat v glavo, da se je zgrudil nezavest na tla in je težko, da ostane pri življenju. Sagadinov nastop pa je nekoga Čelofiga tako razkačil, da se je zakadil v njega in ga udaril s tako silo s krampom po glavi, da mu je prebil lobanjo in je ostrina prodrla skozi glavo pri uših ven. Predno se je Sagadin zgrudil, mu je nekdo pognal še sekirico v hrbet. Čelofiga je bil takoj aretiran. Tako je zalostno končala sedmina v Spodnji Gorici. ki je zahtevala zaradi

malenkostnega spora kar dve človeški življenja.

* Tudi žrtve naših planin. Iz Hrastnika nam pišejo: V Podkrajju, med Hrastnikom in Radečami je padel v nedeljo preko skale 11 letni Josip Vrtačnik ter obležal z razbito glavo in polomljenimi udi. Deček je iskal žarnice in te so mu pripravile prezgodnjo smrt.

* Strašna toča v Črni gori. Okrožja Nikšić, Podgorica in Cetinje je zadela nedavno težka nesreča. Padala je toča, kakršne tamkajšnji prebivalci ne pomnijo, ter uničila setve in sadno letino. Četudi škoda uradno še ni ocenjena v vseh prizadetih krajih, je vendar gotovo, da znaša več milijonov dinarjev.

* Ponarejeni angleški bankovci v Jugoslaviji. V zadnjem času so se pojavili ponarejeni angleški funti tudi v Jugoslaviji. Zagrebška policija je te dni aretirala več oseb, ki so razpečavale omenjene falsifikate. Pri aretiranih se je našlo 24 ponarejenih bankovcev po 5 funtov. Falsifikati so dobro ponarejeni, tako da je razpečevalec razen drugih denarnih zapovedov nasledla tudi Narodna banka. Podobni falsifikati so se pojavili tudi v drugih krajih naše države, baje tudi v Ljubljani. Dognano je, da so se falsifikati tiskali v Trstu.

* Strela ubila mater in otroke. V okolici Koprivnice je huda nevihta zatekla kmetico Barbaro Bačič, ki je nesla na polje kosilo svojemu možu. S seboj je imela svojega devetletnega sinčka. Pred močnim nalivom sta iskala zavetja pod košatim drevesom. Strela je udarila v drevje ter ubila mater in otroke.

* Velikanski som čna suhem. V poplavljenem selu Soljani v Slavoniji se je ob zadnji povodnji pojavil ogromen som, dolg pet metrov. Ker je prišel na plitvino in ni mogel naprej, so ga vaščani zagradili s kladami in sedaj čakajo, da voda popolnoma odteče in jim tako zagotovi dragocen plen. Ribiči trde, da je som težak najmanj 200 kilogramov.

Kino „Ljubljanski dvor“

Četrtek 15., petek 16., sobota 17.
Velik film iz milijarderskih krogov

Peta ulica

Drama v 6 dejanjih, v glavni vlogi slovitá krasotica

Lucie Deraime

Razkočni saloni! Dragocene toalete!

Predstave ob 3., 5., 7., 9. uri.

Iz Ljubljane

u—Krajevna organizacija JDS za občino Vič opozarja svoje somišljenike, da se vrše občinske volitve za občino Vič dne 15. junija. Ker poteče s 15. majem reklamacijski rok, prosil in pozvilja so misljenike, da se preprčajo, če so vpisani, da se jih v nasprotnem slučaju še lahko vrekla. Volilni imeniki so razpoloženi v občinskem uradu.

u—Ustavljeno kazensko postopanje. Deželno sodišče v Ljubljani je ustavilo kazensko postopanje radi osumljenja špijonaže proti g. Živku Potočniku v Ljubljani, ker se je izkazala njegova popolna nedolžnost.

u—O izobražbi naroda bo predaval vsučeljski prof. dr. Karel Ozvald v soboto, 17. t. m. ob 6. pop. v damski dvorani kavarnice Emona. K mnogostevilni udeležbi uljudno vabi Kolo jugoslovanskih sester.

u—Javno predavanje priredi v nedeljo 18. t. m. ob 10. »Društvo slušateljev filozofske fakultete« v veliki dvorani uni verze. Začetek ob 10. Referira Melihar Stane »O racionalizmu«.

u—J. A. D. »Triglav« poziva člano na obvezen setanek v četrtek, 15. t. m. ob 20. pri »Novem svetu«; na dnevnem redu razgovor o pomenu, delu in cilju reprezentance.

u—Kolo jugoslovanskih sester ima danes ob 3. važno izredno odborovo sejo.

u—Tombola Sokola I., ki se vrši 1. junija je v pospešnih pripravah. Vse kaže, da bo še bolj bogata kot doslej, razglašeno. Vse pridno posega po listkih. Kdo bi si ne želel zadeti nevestine opreme, dragocenega jedilnega porcelana, ki že samo predstavlja vrednost mnogo tisoč dinarjev in kaj šele ostalih sedem glavnih tombol. Tudi petorice in četvorice predstavljajo povprečno vrednost 150 do 300 dinarjev. Razpečavajte — kupujte, dokler je še zaloga. Zadovoljni bodo kupci, zadovoljen naj je Tabor!

u—Komunist Al. Sedej aretiran. Na zahtevo državnega pravdnštva v Celju je ljubljanska policija včeraj jutraj aretirala komunisto Alojzija Sedeja v magistratni pisarni ter ga odvedla v zapor. Sedej se odda sodišču v Celju zaradi protidržavnega hujskanja na komunističnem shodu v Trbovljah. Sedej je eden izmed onih nepotrebnih vrtnjencev med magistratne uslužbence, proti katerih imenovanju so bili vloženi priživi in ki se morajo po odločbi ministrstva odsloviti. Pri komunističnih občinskih sveta pa je Sedej užival toliko zaupanje, da so ga poslali, dasi je bil še pravkar imenovan, v odsek za novo pragmatiko magistratnih uslužbenecv, kjer je proti volji magistratnega uradništva in brez najmanjše kvalifikacije »zastopal« tovariš.

u—Umrli v Ljubljani. Zadnja dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Marija Kovačič, posestnica, 82 let. — Fran Eppich, posestnikov sin, 41 let. — Josip Detela, železn. nadzornik v p. 81 let. — Ivan Pavlič, strojarški pomočnik.

70 let. — Antonija Manut, žena umirovljenega sprevednika, 63 let. — Fran Hočvar, tov. delavec, 56 let.

u—Naše mesto — eldorado beračev. 25 letni Franc Bedič, doma iz Radoboja pri Krapini je bil v torko od stražnika aretiran v Lateranovem drevoredu radi beračenja. Na policiji je pozneje izpovedal, da se je prejšnji dan pripeljal iz Zagreba, ker je čul, da se godi beračem najbolje v Ljubljani. Da temu ni ravno tako, je takoj drugi dan z žalostjo uvidel.

u—Plačljivi konji. Dne 13. t. m. je okrog sedmih zjutraj privozil Franc Mehlje s dvoprepnim vozom čez frančiškanski most v smeri proti Marjinemu trgu. Isti trenotek pa je prišel nasproti električni voz, katerega sta se konja prestrašila in zdrijala proti Wolfovi ulici. Zadel pa sta na oglu v cestno svetiljko in razbila stekleni del iste z ojnici. Da ni prišlo do hujšega, so preprečili pasanti, ki so konja ukrotili.

u—Nevarna ženska. »Boljša« vlačurica, Barbara Justin, pristojna v Dobrunje pri Ljubljani, je pred nekaj dnevi ukradla posestniku Lovru Strah v Lipah iz hleva konja in iz hiše več komadov obleke ter pisem velike vrednosti. Pohegnila je nato ponoči na Dolenjsko. Konja je prodala nekemu posestniku v Črni vasi. Zenska je zelo nevarna tujiemu imetju in je bila radi tatvine že večkrat kaznovana. Oblasti pa jo zasledujejo tudi radi izpostavitve malega otroka.

u—Vlom v barako. V noči na 12. t. m. sta vlomila dva neznanca v barako branjevke Marije Škulj na Glincah. Pripravila sta že, da odneseta 14 kg suhega mesa, več klobas, kruha in pive. Vendar pa je še pravočasno opazil njihovo namero neki pasant. Tatova sta morala pobegniti in sta odnesla v naglici samo nekaj mila, vžigalic in gotovine ter ključ od stanovanjske sobe gospodarice.

u—Zapravljene obleke. Trgovskemu potniku Ignaciju Hafnerju je pred dobrim mesecem izročil krojaški mojster Miloš Škerbec iz Trbovelj v razprodanje sedem oblek v vrednosti 5000 dinarjev. Ta je obleke res prodal, denarja pa ni obračunal. Odpeljal se je z njim raje na veselo potovanje po Hrvaškem in ga za pravil v lahkomišelnosti družbi. V torko zvečer pa ga je srečal zopet v Florjanski ulici stražnik in ga aretirat. Za nedovoljeno veselje bo vesel potnik delal sedaj pokoro v zaporu.

u—Policijske prijave. Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 1 vlom, 2 prestopka kaljenja nočnega mira, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopanje policijske ure, 3 prestopki pasjega kontumaca, 1 prestopke prevoznega reda, 1 lahka telesna poškodba, 1 prestopke obrtnega reda, 1 neplačana ceha in 1 tatvina.

u—Najden je bil včeraj dopolne pred Kreditno banko manjši denarni znesek. Ako ga lastnik ne dvigne v upravi »Jutra«, se bo naklonil slepim vojakom.

POZOR!

Danes prične kino »IDEAL« s predvajanjem senzičialnega še težko pričakanega filma

„Tajinstvena podmornica“

v glavni vlogi nadve prikljubljeni

EDDIE POLO.

Film je v 8 delih in se predvaja 1. del od 15. do 18. maja, II. del od 19. do 21. maja in III. del od 22. do 25. maja.

Iz Maribora

u—32 Prekmurcev pred mariborsko poroto. Pred tekoče letno zasedanje mariborske porote pride tudi 32 Prekmurcev, kmetskih vaščanov iz Bistrice, ki so meseca avgusta lanskega leta umorili enega orožnika in drugega težko ranili pri zasledovanju njihovega sovaščana, ki je pobegnil iz zapore. Obtoženi so hudo delstva usmrtilne in težke telesne poškodbe v družbi in hudodelstva zoper javna oblastva po s. k. z. Razprava bo trajala dva do tri dni.

u—Razdabi večer priredi »Gospodarsko in politično društvo za magdalenski okraj« v soboto, 17. t. m. ob 20. v prostorih gostilne Balon na Pohorju. Vstopnine ni. Somišljeniki so vabljeni, da se ga udeleže v čim večjem številu.

u—Navdušen sprejem »Slovenskega kvarteta« v Mariboru. Včeraj je prvi nastopil v Mariboru »Slovenski kvartet« iz Ljubljane. Kljub lepemu majskemu večeru je bila velika dvorana Kazine polna odličnega občinstva. Posebno mahtičarji so bili polnočestovito zastopani. Navzoč je bil tudi mariborski župan.

Vremensko poročilo

Ljubljana 14 maja 1924.

Kraj opazovanja	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblakost 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7. 770.2	14.2	vzhod brezvetra	jasno	—
Ljubljana	14. 768.5	23.7	—	—	—
Ljubljana	21. 768.0	18.8	—	—	—
Zagreb	7. —	—	—	—	—
Beograd	7. —	—	—	—	—
Dunaj	7. 769.7	16.0	jug. zap.	—	—
Praga	7. 771.5	12.0	brez vetra	—	—
Imenost	7. 760.0	9.0	—	—	—

V Ljubljani baromete. nižji temper. visoka

Dunajska vremenska napoved za 16. v. Lepo vreme ostane.

trilek: jasno in topleje. Lokalni vetrovi

Specialna trgovina barv, lakov, slikarskih in pleskarskih potrebščin Ravhekar & Derganc

Pred škofijo 20. 2455/4

Viktor Grčar, minister n. r. dr. Kukovec l. dr. Kvarter si je že takoj s prvo pesmijo osvojil srca mariborske publike in se je nato navdušenje za odlične pevce stopnjevalo od točke do točke. Vse pavze so bile skoro nepretrgoma izpolnjene s ploskanjem in živili klci. Zadnji pesem »Oj ta vojaški boben« so morali ob navdušenih ovacijah navzočemu komponistu Franjo Maroltu ponoviti. Občinstvo je bilo s koncertom izredno zadovoljno, vsi številni navzoči glasbeniki pa polni hvale v vsakem oziru do vršenega kvartetočnega petja.

u—Moderni apostol. Nov apostol se je pojavil v Mariboru v osebi Janka Pleška, čevljarskega pomočnika iz varazdinskega okraja, ki je prišel učiti »prave« nauke sv. pisma. Oznanjeval je Mariborčanom, da kažejo znamenja, navedena v evangeliju sv. Mateja, 24. poglavje, 3. do 8. vrsta, da bo kmalu prišel v drugič Jezus in da bo na to konec sveta. Njegov nauk ni padel na rodovitna tla in zadel ga je ista usoda, kakor svetopisemske apostole. Mariborčanom namreč ni prijal nauk o koncu sveta in meneč, da so oblastva tudi za to, da preprečijo morebitni konec sveta, se apostola ovadili oblastvom, ki so ga začeli preganjati radi širjenja krivih naukov in neupravičenega razpečavanja tiskovin. V ječo ga še niso vrgli, ni pa izključeno, da se to kmalu zgodi. Kar pa se tiče znanja jezikov, ni naš apostol v srednjem položaju svetopisemskih apostolov. Nima daru, da bi lahko govoril v vseh jezikih, marveč se je moral temeljito učiti slovenščine, predno je je znal toliko, da so ljudje razumeli njegove nauke. Kadar se bo pripetilo še kaj pomembnejšega v življenju našega apostola, potem kaj več.

Iz Celja

u—Izprememba pri uredništvu »Nove Dobe« v Celju. Iz uredništva »Nove Dobe« je izstopil z dnem 14. t. m. dosedanjí odgovorni urednik g. E. Šimic. Njegovo mesto je prevzel gosp. Rado Pečnik iz Celja.

u—Občni zbor Opleševalnega in tujako prometnega društva v Celju, ki je bil določen, dne 15. t. m., se radi izdanih odredb zoper škrlatno ne vrši. Škrlat se bo šele po ukinjanju teh odredb.

u—Mestna plinarna v Celju. Občinstvo mesta Celje se ponovno opozarja na poskusno kuhanje s plinom v Gospodinjski šoli, ki se vrši vsak četrtek ob 15. uri v poslopiju meščanske šole. Mestna uprava namerava plinarno zapreti, v slučaju, da bi občinstvo konzumalo ne dvignilo, ker pač ni opravičljivo vzdrževati podjetja, ki je v korist samo posameznikom, na račun celokupnega prebivalstva.

u—Tedenski izkaz (20. do 26. aprila) o nalezljivih boleznih v celjski bolnici: Ošpice 1, ozdravel. Mumps 1, v nadaljni oskrbi. Trebušni tifus: nanovo obolela 2, ozdravela 2, v nadaljni oskrbi ostala 2. Paratyphus: na novo obolel 1, ostala v nadaljni oskrbi 2. Škrlatnica: na novo oboleli 4, ozdravelo 7, umrl 1, ostalo v nadaljni oskrbi 14; od teh iz mesta Celje na novo obolel 1, ozdravel 1, ostali v nadaljni oskrbi trije. Davica: ozdravel 1, ostal v nadaljni oskrbi 1.

u—Razne poškodbe. Uršič Franc, posestnik iz Podčetrška je vozil v Celje vino, pri tem pa prišel v Gaberjih pod voz in si zlomil desno nogo. V celjsko javno bolnico so pripeljali nadalje Fr. Švajgerja, mesarskega pomočnika iz Šoštanja, ki se je z nočem težko ranil v roko.

Preklic

Podpisane Františka Medved, Marija Medved in Milka Medved preključemo kot neosnovane in lažnjivo izmišljene vse trditve, s katerimi smo obdolžili gospoda dr. Josipa Orožima, vladnega koncipista v Novem mestu in gospodično Mileno Vodopivec, učenko trgovske šole, sedaj v Kostanjevici, nečastnih dejanj.

Obžalujemo te trditve kakor tudi vse napram gospodični Mileni Vodopivec izrečene psovke ter se obema zahvaljujemo, da sta odstopila od kazenskega zasledovanja.

Františka Medved, hišna posestnica, Marija Medved in Milka Medved, obe pos. hčeri, vse tri v Novem mestu št. 132.

Iz življenja in sveta

Zanimivi poskusi ruskega fiziologa

Znameniti ruski fiziolog, akademik Pavlov je nedavno predaval v Petrogradu tisočeri množici o svojem dolgotrajnem proučevanju možganov. Določil Pavlova pomeni začetek nove dobe za fiziologijo, dasi pridejo praktične, predvsem zdravniške pridobitve, šele pozneje.

Sotrudniki Pavlova so študirali vprašanje podedovanih lastnosti. Miši so dobile vselej hrano ob zvonjenju električnega zvonce. Po 300 urah so prišle miši same takoj, čim so zaslišale zvonec. Njihova deca se je navadila na zvonec že po 100 urah. Vnučki teh pa so potrebovali samo 30 ur, pravnučki 10 ur in peto pokolenje samo 5 ur.

Iste miši v drugi skupini so dobile hrano vedno ob zvokih metronoma. Končno so odgovarjale miši na zvok metronoma z istimi kretnostmi, četudi niso dobile jedi. To je dokaz za takovane podedovane reflekse. Do 30 učenjakov deluje sedaj v laboratoriju prof. Pavlova in opazuje pse. Pes je privezan k misli v posebni sobi z dvojnimi zidom, kamor ne pride noben zvok ali žarek. Gobec psa je zavezan in tekočina iz alinske žleze kaplja v posebno cev. Iz sosednje sobe dobiva pes hrano. Slina, ki uide psu pri jedi, se natanko pretehta. Obenem s hrano občuti pes tudi živžig ali luč. Slina se mu cedi tudi takrat, če vidi, oziroma sliši pes ta signal, a ne dobi jesti.

Obenem s pogojnimi refleksi študira Pavlov tudi teorijo oviranih kretnosti. Vse obnašanje živali je posledica borbe teh dveh struj. Če zmaga refleks, stori žival gotovo kretanje, če pa zmaga oviranje, refleks izostane. Pavlov je dognal, da deluje ob razburjenju enega dela možganov tudi njih celo površje. To dejstvo nudi razlago za takozv. edinstvo mišljenja. Študij pogojnih refleksov nam prvič nudi možnost natančne ugotovitve delovanja posameznih delov površine možganov.

Plavajoči otoki med Evropo in Ameriko

Popolno pomanjkanje otokov med Ameriko in Zahodno Evropo v severnem Atlantiku zelo ovira roden zračni promet. Na 8000 km dolgi poti New York - Brest morajo letala nabavljati kurivo, večkrat pregledati stroje, privoščiti počitek vozniku in potnikom. Vse to je zelo težko ob pomanjkanju kopne zemlje. Z ozirom na to je izdelal francoski arhitekt Defrassens načrt umetnega otoka, ki bo sredi oceana nadomeščal potreben kolodvor za potnike. Otok bo zgrajen iz železobetona in bo imel obliko velikanse ribe, da nudi čim manjšo ploščo pritisku morskih in zračnih struj. Sredi otoka bo bazen 300 m dolg in 90 m širok, globok pa 12 m. Ob straneh bazena bodo nameščeni veliki plavajoči anaboji, ki bodo držali otok nad vodo in čuvali njegovo ravnost. Bazen bo zgrajen na plavajoči premakljivi ogradi in bo vezan z oceanom po vrsti lukenj v životu otoka. Pragrađa bo varovala notranji bazen pred zunanjimi valovi v razburkanem morju. Hidroaeroplani, ki bodo vršili službo med Evropo in Ameriko, se bodo torej vedno lahko spustili na idealno gladko vodno površino. Nos otoka bo vedno gledal proti vetru, kar bo olajšalo dviganje in spuščanje letala.

Sredi oceana nad globino 1500 m in več pač ne bo mogel biti ta otok zadržan. Stal bo na mestu s pomočjo neprestanega delovanja vijakov, ki jih bodo gnali močni Dieselovi stroji. Ta motor bo lahko gibal otok v slučaju potrebe na drugo mesto, predvsem pa ga bo stalno obračal proti vetru.

Zračna proga New York - Brest bo razdeljena po teh otokih v enake dele. Na vsakem otoku bo hotel za potnike, brezžičen brzojav in telefon, meteorolo-

loško opazovališče, prostor za aeroplanski skladišče za kurivo; hrana in letalske potrebščine. Ponoči bodo oznanjevali lego otoka močnim navpično usmerjenim žarometi.

Detektivsko vseučilišče

Nedavno je preteklo leto dni, odkar je bila ustanovljena v Newyorku univerza za izobrazbo detektivov. Univerza je v kratki dobi svojega obstoja dosegla mnogo uspehov, tako da se je vpisalo vanjo celo mnogo starih detektivov, da razširijo na ta način svoje znanje in sposobnosti.

Detektivski dijaki, ki morajo biti pred vpisom na univerzo vsaj eno leto v policijski službi, polagajo po absolviranju študijah izpit in se nato lahko specializirajo za kako posebno stroko. Na vseučilišču se vrše predavanja o poznavanju rokopisov, o kemiji, psihologiji in o pravu. Velika pozornost se posveča tudi strelski sposobnosti. To vežbanje ima velik pomen, da morejo detektivji ugotoviti prave, v katerem je bila izstreljena krogla. V kemičnih laboratorijih se vršijo razni obdukcijski poskusi. Slušatelji morajo obiskovati tudi poseben tečaj za poznavanje zobovja. Tu dobijo potrebno sposobnost, da spoznajo zločinca po njegovem zobovju.

Slušatelji se urijo dalje v poznavanju fizionomije. V ta namen študirajo razne šminke enega in istega zločinca, enkrat s kratkimi, drugič z dolgimi lasmi, nato z raznimi frizurami in bradami. Detektiv mora v mislih obrniti zločinca in dobiti proučiti njegove osnovne poteze.

Glavno delo v šoli je posvečeno analiziranju gotovih slučajev, katere morajo detektivji po možnosti razjasniti. Izkušnje namreč kažejo, da so že čisto neznatna opazovanja razjasnila najtežje kriminalne slučaje.

Profesorji polagajo osobito važnost tudi na to, da navajajo detektive, da se pri izvrševanju svojega poklica vedejo kar najbolj dostojno. V tem pogledu je pač treba največji opreznosti. Slušatelji proučujejo seveda tudi razne vrste zločinskega orodja, vionilske instrumente, kemične in fizične preparate itd.

Po mnenju newyorškega vseučiliškega rektorja je bila detektivska znanost doslej precej zanemarjena. Saj tudi še ni bila izdana nobena knjiga, ki bi mogla služiti kot priročnik za ta poklic. Amerika je torej prva stopila na plan, da uvede tudi na tem polju nove metode in nova načela.

Evropske države po vojni

Evropa v statistični luči.

V »Češkoslovaškem statističnem vestniku« je napisal dr. Franta Weyr članek pod naslovom »Velicina in prebivalstvo glavnih evropskih držav.« Po članku posnemamo nekaj zanimivih statističnih podatkov:

Po površini pride na prvo mesto evropski del Rusije s 4.638.591 kvadratnimi kilometri, nato sledo Francija 550.986, Španija 505.155, Nemčija 472.064, Švedska 448.460, Poljska 386.479, Finska 377.415, Norveška 323.793, Italija 312.568, Rumunija 294.244, Jugoslavija 248.989, Anglija 245.429, Grčija 147.634, Češkoslovaška 140.394, Bolgarija 103.189, Madžarska 92.916, Portugalska 91.948, Avstrija 89.904, Švica 41.298, Nizozemska 40.828 in Belgija 30.441.

Po številu prebivalstva pride na prvo mesto sovjetska Rusija, ki ima 102.532.624 prebivalcev, Nemčija 59 milijonov 855.968, Anglija brez Irsko 44.201.591, Francija 39.209.766, Italija 38.835.824, Poljska 27.176.690, Španija 21.338.381, Rumunija 16.000.000, Češkoslovaška 13.613.172, Jugoslavija 12.017.323, Madžarska 7.080.143, Belgija 7.465.782, Nizozemska 6 milijonov 885.814, Avstrija 6.526.661, Grčija 5.596.875, Bolgarija 4.861.439 in Švica 3.887.852; cela Evropa pa ima 447.400.000 prebivalcev, brez Albanije in nekaterih drugih manjših

samosojnih držav.

V skoraj vseh evropskih državah prevladujejo ženske; povprečno pride na 1000 moških 1113 žensk. V Rusiji pride na 1000 moških 1215 žensk, v Nemčiji 1100, v Angliji 1094, na Portugalskem 1113, v Avstriji 1076, na Češkoslovaškem 1075, na Poljskem 1070, v Madžarski 1062 in v Jugoslaviji 1039.

Po gostoti prebivalstva pride na prvo mesto Belgija z 245 prebivalci na km², Nizozemska 201, Anglija 180, Nemčija 127, Italija 124, Češkoslovaška 97, Švica 94, Madžarska 86, Avstrija 78, Danska 74, Francija 71, Poljska 70, Rumunija 54, Jugoslavija 48, Španija 42 in Rusija 22. V celi Evropi znaša povprečna gostota prebivalstva 46 na en kvadratni kilometer.

Od evropskih mest ima največ prebivalcev London 7.476.188, Berlin 3.803.770, Pariz 2.906.472, Dunaj 1.863.783, Glasgow 1.034.060 in Moskva 1.028.218. Nad pol milijona prebivalcev ima 26 mest, nad 100.000 prebivalcev pa 157 mest.

OBJAVA. 2339/a

Peresno lahki kamgarni, listri, sirova svila ter coveleard za moške in frotte, etamin, delaine v najnovejših vzorcih za damske obleke pri

Lenasi & Gerkman.

× Memoari nemškega kronprince. Nemški kronprinc je začel pisati novo knjigo svojih memoarjev, v katerih hoče dokazati, da Nemčija ni izvala svetovne vojne. Mož se torej prav lepo pripravlja na restavracijo hohenzollernskega kaiserstva.

× Monstre — proces v Berlinu. Te dni je v Berlinu začela senzacionalna razprava proti lekarnarju Pavlu Heiserju, ki se je štiri leta pečal z odpravljanjem telesnih plovov ter je povzročil okoli 1100 splavov. Obenem z obtožbenim se zagovarja pred sodiščem na stotine žen in deklet iz najboljših krogov. Heiser je namreč svoje prestopke večinoma priznal in tako potegnil za seboj v vrtnice nešteto žrtve, ki so odpravile telesni plod z njegovo pomočjo.

× Italijanski telefon v privatnih rokah. Italijanska vlada se je odločila, da izroči telefonsko omrežje na svojem ozemlju privatnikom. Interurbani promet bi prevzelo posebno podjetje, ostale postaje pa privatna društva, ki bi se morala zavezati, da uvedejo v vsakem mestu avtomatične telefonske postaje.

× Razširjenje železnih vrat na Donavi. Mesca maja se sestane na Dunaju konferenca zastopnikov vseh paroplovnih družb, ki imajo svoje ladje na Donavi. Razpravljalo se bo o umetnem razširjenju železnih vrat na Donavi. To razširjenje se namerava izvesti v takem obsegu, da bi lahko pluli po Donavi do Budimpešte tudi največji parobrod iz Črnege morja.

× Originalen štrajk na Finskem. Na Finskem je pred kratkim izbruhnil štrajk posebne vrste. Stavkati so začeli častniki in podčastniki v armadi. Vsi zahtevajo večje plače. V bojazni, da bi se njihova akcija morda ne obnesla, je devedeset odstotkov oficirjev takoj ob začetku štrajka vložilo prošnje za odpust iz vojaške službe. S tem mislijo stavkujoči od vlade izsiliti izpolnitev zahtev.

× Največja turška mošeja na svetu. Največja mošeja pod solncem bo na splošno začudenje zgrajena na evropskih tleh. To je mošeja, ki so jo nedavno pričeli zidati v pariškem Jardin de Plantes. Minareti mošeje bodo visoki 36 metrov. Stroški stavbe pa bodo znašali okoli 20 milijonov frankov.

× Mesto Sarah Bernhardt na Francoskem. Takoj po smrti Sarah Bernhardtove je francoska vlada sklenila postaviti mesto, ki bo nosilo ime velike gledališke umetnice. Mesto bo stalo blizu Pariza med dolino Chatillons in Fontenayem. Iniciativo za zgradbo me-

sta je dal odbor »Renaissance des cites«, komisija za obnavljanje porušeni mest. Kraj, na katerem bo postavljeno mesto, je zelo slikovit; zasajen je s stoletnimi hrasti in jablanami. Razgled na okolico je diven. Mesto Sarah Bernhardt bo obsegalo majhne lične domove za duševne delavce, pisatelje in slikarje. Na čelu odbora, ki vodi gradbena dela, stoji znani francoski filozof H. Bergson. Praktično nadzorstvo je poverjeno Petru Sardouju, slinu znanega dramatika.

Dr. Jovan Skerlić

(Ob današnji desetletnici njegove smrti)

Zadnja leta pred svetovno vojno je živel v Beogradu majhna družba intelektualcev, večinoma univerzitetnih profesorjev, ki je nastopala politično in literarno zelo samostojno. V tem in onem oziru je pledirala za integralno jugoslovenstvo, v splošnem pa je širila ideje čiste moderne evropske demokracije.

Dr. Jovan Skerlić, profesor na univerzi, je bil prva osebnost v tej družbi. Mlad, krepak, impulziven, učenec zapadno šole, popolek Evropejec, je prinašal nove ideje v tedanjo Srbijo. Nobene tesno srčnosti ni bilo v njem. Hrvati in Slovenci so mu bili enako mili in dragi in čisto objektivno je vedno priznaval prednosti enih ali drugih — kakor so padli za služili. Prednagel je tudi sprejem latinice pri Srbih in akceptiranje ekavščine od strani Hrvatov. Ljudem se je zdelo to čisto naravno. Saj so Hrvati, Slovenci in Srbi iz predvojnne Srbije ter Vojvodine ekavci, med tem ko je iekavščina razširjena samo na jugu.

Skerlić je bil velik mož. Vtisnil je svoj pečat celi generaciji. Ko je umrl, so izgubili politika in književnost svojega genija.

Srbsko politično življenje v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je prekvapila politična ideologija Svetozara Markovića, prvotnega socialista, ki je prišel iz Rusije v Srbijo. Ideje političnih socialnih in filozofskih reformatorjev šestdesetih let, Černiševskega, Pisareva in Dobroslubova. Prva skupina, ki je začela propagirati principelnost v politiki Srbije, so liberali. Za njimi je prišla Markovićevo šola. Jovan Skerlić spada po svoji ideologiji med zakonite naslednike te skupine. Kakor Svetozar Marković, je bil tudi Skerlić v začetku svojega razvoja socialist in pristaš marksizma. Toda kakor so bili vsi srbski socialisti iz Markovićeve šole obenem tudi dobri nacionalisti, se je tudi Skerlić pozneje razvil v to smer. Postal je utemeljitelj in oznanjevalec jugoslovenske ideologije med srbskim narodom.

Skerlić se je začel zavedati svojih izrednih zmoglosti že za svojega dijakovanja. Seznanil se je tedaj s političnim evanđeljem Svetozara Markovića ter z učenci njegove šole. V Švic, kjer študiral na univerzi, ga vidimo v tesnih stikih s švicarskimi socialisti. Ko pa se vrne na domačo tla, se, kakor pred njim Svetozar Marković, prepriča, da zahteva praktično življenje nekaj več kot more dati gola teorija. Praktično izkustvo dovode Skerlića do tega, da revidira svoj program ter ga prilagodi domačim razmeram. Doma zavzame Skerlić vse ideološke teorije, ki nimajo izgleda na praktičen uspeh ter se združi s tedanjo politično opozicijo ter postane eden najljubših nasprotnikov tedanjih neprincipijelnih političnih oblastnikov v deželi. Kot tak postaja s svojim delom nasprotnikom zelo opasen. Njegovi članki, v katerih neizprosno nastopa za doslednost v politiki, so naravnost remek dela sr-

lomite politične borbe.

Da je mogel postati Skerlić tako izredna osebnost v okviru svojega dela in srbskega javnega življenja, do tega mu je mnogo pomagala široka politična koncepcija, katero je prinesel s seboj iz socialistične šole. Dožim so druge stranke sklepale kompromise ne glede na načela, se je Skerlić tej nemoralni tradiciji upri z vso odločnostjo. Tako je prišel do svojega jugoslovenskega programa ter je opravičil svojo navzočnost v politiki s propagando za principelnost ter za čistost v areni političnega življenja in borbe.

Od Svetozara Markovića, katerega je omladina radi njegovih izrednih zmoglosti dvignila na štiti ter ga proglasila za svojega apostola, je podedoval tudi Skerlić naklonjenost za omladino. V njej je videl poročstvo za bodočnost in garancijo za uresničenje idealov, ki so se mu zdeli vredni gibanja in borbe. Kako sugestivna osebnost je bil Skerlić, o tem priča dejstvo, da je omladina v Pragi, prepojena z Masarykovimi idejami, postavila Skerlićevo ime sebi za simbol. Zbirala se je pod praporom, na katerem je bilo napisano Skerlićevo ime in pod katerim se je hotela boriti za Skerlićevo in svoje ideje.

Skerlićevo omladina je bila politično aktivna, pripravljena na revolucionarno akcijo, katere pa Skerlić ni izrecno naglašal. Toda nedvomno je gotovo, da je bil Skerlić vedno prepričan, da se more doseči jugoslovensko edinstvo samo potom politične akcije. Najboljše izpričujejo to Skerlićevi članki, v katerih zavzema Skerlić stališče napram vsem pojavom v začetku turško-srbske vojne leta 1912. Skerlić, pisov v »Književnem Glasniku« o zmaganju srbske vojske, jasno in lepo formuliše misel, da so zmago srbske armade obenem zmago jugoslovenskega nacionalizma ter pravi, da jo na Kumanovem ne le maščevano Kosovo, ampak da so tam obenem udarjeni temelji za Jugoslavijo.

Skerlić je izpovedal svoj jugoslovenski skil čredo v vseh svojih delih, a najjasnejše in najbolj sintetično je to naglasil govoreč o početkih jugoslovenske svobode, ko so Srbi izvojevali prve zmage nad Turki v balkanski vojni. Širokost Skerlićevega jugoslovenstva je razvidna tudi iz tega, da je bil mož za izvedbo jugoslovenskega edinstva voljan žrtvovati cirilico ter jo nadomestiti z latinico in prevzeti vzhodni dialekt kot književni jezik.

Kakor je zgoraj omenjeno, se je Skerlić bavil poleg politike tudi s književno zgodovino. Težko je ugotoviti, na katerem polju je bil elementarnejši in bolj na mestu. Bil je v obeh panogah velik, življenjski, sugestiven. Njegova literarna kritika nam ga razodeva za moža pravilnega, izbrusnega okusa in zrele sodbe. Skerlić je bil mož jasnega razuma ter izredno sprejemljiv za vtise. Dičile so ga tri lastnosti človeka, ki pravilno misli in čuti: občutljivost, sposobnost pravilne analize dobljenih vtisov in dar točne kategorizacije. Imel je kratko rečeno intulicijo za književnega kritika. Književnike in njihova dela je ocenjeval po posebnih metodah, katere morda niso vselej vsi odobraval, toda katere ga je dvignila nad vse sodobnike ter ga napravila za najmarkantnejšo osebnost v zgodovini srbske literarne historije.

Skerlić je bil mož širokih pogledov, modernih nazorov, popolu Evropejec in eden od prvih jugoslovenskih idealistov, ki so verovali v vstajenje slovenskega juga in v njegovo ujedinenje. Smrt, ki ga je pokosila tik pred začetkom svetovne vojne, je napravila jugoslovenski ideji neprecenljivo in nenadomestno škodo. S Skerlićem nam je bil odvzet mož, ki bi še mnogo koristil ujedinenju domovink.

Razočarane

Milostiva!

Sporočam Vam veselo vest, da mi je laniški slavniki letos preozek — iz tega sklepam, da mi glava še raste. To je jako razveseljivo znamenje in jamstvo, da nisem še pri kraju: še ne bo usahnila mojemu peresu prijatelj-ska žila in še Vam bom lahko pisal pisma o tem in onem.

Milostiva! Roko na srce: Ali tudi Vi čitate svinčnike s škarjami? Nekateri jih. Nekateri jih pa spijajo tako, da jih ob koncu toliko obgrizejo, kolikor je treba, da za silo pišejo. Tako spijanje je globoko utemeljeno v ženski duši. Žive na svetu ljudje, kateri pravijo namesto ženska duša ženska pesla. Toda je pesla taja beseda in pomeni tridelno ogledalo in ni prav, da se ljudje pažijo iz gole prevzetnosti in uporabljajo tuje besede, ki jim niso kos.

Ženska duša, to je tisto! Ženska duša je treba razumeti in upoštevati! Ako ženska duša ni upoštevana in razumevana, je ženska razočarana in potem ji srce ne da miru in jo žene v bar s komurkoli. O. bar je pribežal-

lišče ženstva nerazumnege in razočaranege — dobro, da imamo bar, kam bi se drugače reve zatekale!

Ali cenjeni Vaš gospod soprog, tisti verižnik, razume Vašo žensko dušo? Včeraj sem ga sročal dopoldno ob desetih in je že jako duhtel. Dejal sem, da se bojim za njegovo zdravje, pa je odgovoril, da itak nič ne pije. Če res nič ne pije, pa vendar diši po vinu, je to izredno dar, ki ga ljubi Bog le redkokdaj nakloni posebnim svojim izvoljencem. — Sel je z nekim plešastim Italijanom in ne vem, ali bo on ogoljufal Italijana ali bo Italijan njega.

Sintim, da Vaš gospod soprog ne razume Vaše ženske duše. Če bi bila, da bi se dala jesti s čebulo, potem bi jo razumel! Tako pa mislim, da je ne razume. In mislim, da ste jako razočarani. Ako še niste, pa boste in je to sploh moderno.

Jaz razumem žensko dušo! Ženska duša ne zatvarja za sabo vrat, vedno jih malo pušča odprta. In prodale takisto in okna in omare in vee. Niti ni dano ženski duši, da bi zaprla knjigo, ko jo je nehala brati. nora jo odorto položi na mizo, na po-

stoli, na stol, na umivalnik, na ognjišče ali kamorkoli in jo položi odprto s platnicami navzgor. Potem pa si reč premisli in prične brati drugo knjigo, še predno je končala prvo, in lahko leži prva knjiga odprta leto dni, pa lahko leži odprta razen nje tudi še druga knjiga in tretja.

Kajti ženska duša ljubi literaturo, posebno v postelji, toda mora biti tiskana na dobrem papirju in biti lično vezana in ne sme biti propoceni. Gledališko literaturo pa ljubi ženska duša, ono, ki ni v njej streljanja.

Ure si ne navija nikdar o pravem času in v psmih ne dela večje. Če se pa na cesti ženska duša ustavi in govori s prijateljico, se bo ustavila baš na najožjem mestu pločnika, da ne bo mogel narod na semkaj ne tjakaj in se bo rodilo ogorčenje iz tega in nezadovoljstvo in bosta ogrožena narodno in državno edinstvo in politična linija!

Ženska duša je treba razumeti! Ženska duša je nežna, tako je nežna, da jo je celo sram, da ima ušesa, in jih skrbno skriva za frizuro. Niti popka na trebuhu ne skriva tako skrbno. In govoriti mora. Ne povedati, sa-

mo govoriti! In nekoga mora imeti, da jo posluša.

O, koliko zakonov je nesrečnih le zato, ker mož ne razume žene in ji ne da, da bi govorila in bi jo poslušal! Nego pravi: »Hm! in gre spat in snurč. Zena pa je bridko razočarana in se s solznim očesom ozira, kje je kdo pod milim nebom, ki bi jo razumel in jo poslušal in bi lahko z ujem šla v bar!

Seveda, tudi možki ni brez duše. Pa je treba razumeti tudi možko dušo in ni, da bi se jo krnilo vsak dan s pljučki, če jih ne ljubi. Mislim, da v Vaših salonih, milostiva, pljučka itak ne obujeje. In kadar je možki mrk in redkobeseden in ga bole glava, vrati in prsa in desna peta, tačas mu je duša sigurno suha in brez denarja. Nezačudljivo denarno stanje jako neugodno vpliva na možko dušo. Pa mislim, da takega etanja takisto ni pri Vas in ga ne bo in bo že pazil gospod soprog, da se bo o pravem času poravnal s 80 %, pa bo zopet denarja kakor pečka!

Za Vašega gospoda soproga me ne skrbi, ta ne bo razočaran. In hodi on itak v bar, če prav ni razočaran. Le

za Vas me skrbi in je stvar tem bolj opasna, ker imate toliko časa, dela pa nič. Da bi pletli vsaj žemperje!

Se to Vam naznanjam, da je naša kanarka srečno onega izvalila. Takšen je, kakor bramor, mislim, da se roditeljema zdi lep. Moja žena jih opazuje in mi je povedala: kadar gre kanarka z gnezda, pa on stopi tja in mlega peštuje in ga vzlame k prsim. Rekla je, da se kanarček Nisto drugače zaveda svojih očetovskih dolžnosti, kakor mi možki.

Pa dobro! Da vsaj ni razočarana še kanarka!

Koga bomo prošli za botra, še ne vem.

Če bi Vam to pismo pisal po pošti, bi Vas prošil, da ga ne pokazate gospodu soprogu, kajti Vaš gospod soprog je govedina. Ko pa je pismo napisano, ga gospod soprog tako ne bo bral.

Pa zbogom, Pepca, in se Vam, milostiva, globoko klanja

Vaš vdani

Fr. Z.

Gospodarstvo

Praski veliki sejem

Letošnji jesenski veliki sejem v Pragi se bo vršil v dneh od 21. do 28. septembra. To bo deveta prireditel v nizu dobro uspešnih praskih sejmov. Kolikor se more že sedaj presoditi, vlada za ta sejem ne samo v domačih češkoslovaških, temveč tudi v inozemskih industrijskih in trgovskih krogih precejšnje zanimanje.

Poleg splošnega industrijskega sejma bo tu tudi sejem stavbenih materialov, sejem pohištva in glasbenih instrumentov, sejem živalskih in lovskih potrebščin; posebno pa je omeniti še II. razstavo Zveze češkoslovaških mest, ki se bo uprizarila istočasno v okviru Praskega velikega sejma s programom: normalizacija, tipizacija in specializacija mestnih potrebščin.

Razen češkoslovaške industrije razstavlja na Praskem velikem sejmu vedno tudi industrija in agrarna produkcija drugih držav, in sicer privatno po posameznih firmah ali pa s sodelovanjem državnih oblasti, odnosno javnih strokovnih korporacij. Tako se je letošnje pomlad udeleževala razstave mehičanska vlada s krasno izložbo sirovin; ruska sovjetska vlada je imela izložbo ruskih lesnjak in Trgovska zbornica v Milanu veliko in krasno ekspozicijo italijanskih produktov. Letošnje jesen se bo videla svetovna inozemska izložba, ki jo organizira francosko trgovsko ministrstvo. Ta francoska izložba bo razstavljala preko 1000 kvadratnih metrov prostora.

Za pomladanski sejem leta 1925. se je prijavila ponovno velika oficijelna italijanska izložba.

Češkoslovaški krogi žele, da bi se na Praskem velikem sejmu reprezentirala v večji meri nego doslej tudi narodno gospodarstvo Jugoslavije, predvsem velike izvozne firme iz naše države. Interesanti dobe informacije pri vseh češkoslovaških konzulatih. Obvezne prijave za letošnji jesenski sejem se morajo dostaviti stiski upravi v Pragi ali direktno ali pa potem češkoslovaških konzulatov najkasneje do 15. junija t. l.

Mlekarska šola na Gorenjskem

Ze nekaj časa sem se plete vprašanje posebne mlekarske šole na Gorenjskem. Pred vojno smo jo imeli na Vrhniki. Po daljšem bi se imela ta šola zopet na dalje, toda Vrhnicanje niso marali za njo. Zato je nastalo vprašanje mlekarske šole na Gorenjskem, ki je take šole, gotovo bolj potrebna kakor pa Vrhnika.

Po dosedanjih načrtih se ima sedaj mlekarska šola napraviti v Skofjiloki ali pa v Bohinju. Izbirati bo tedaj med Skofjiloko, ki leži v osrčju Gorenjske in na izhodu dveh dolin t. j. selške in poljske doline, in med Bohinjem, ki je znan po svojem planinarstvu in sirsarstvu.

Vprašanje, kje se ima bodoča mlekarska šola ustanoviti, je načelne in za njen prospek velike važnosti, zato je treba, da se za osnovo takega zavoda pretresejo vsi merodajni pogoji in vsi potrebni oziri.

Bohinj ima razne prednosti, ki so odločilnega pomena. Tam je sirsarstvo že doma. Nujno pa potrebuje tiste tehniške dovršenosti, ki ga naj usposablja za pravljanje prvotnih izdelkov. Bohinj, ki si ne more biti naša specialiteta, stoji je pa le nekaj plagiatov švicarske sira, ki trpi še na raznih slučajnostih in pomanjkljivostih, ki mu znižujejo vrednost in katere je treba čimprej odpraviti. Naravni pogoji so tukaj za sirsarstvo najugodnejši. Odnosna krma, živinorejske in pašne ploskve so najpomembnejše za prospek sirsarstva. Treba je, da se dotedanja tehnika sirsarstva izpopolni in spravi na čisto primeren višek. V to pa treba pouka, praktičnega pouka, oprtega na poskus, pri katerem bo uvaževati pred vsem razmere in potrebe bohinjskega gospodarstva in sirsarstva. Treba bo intenzivnega študija in dela, da bo bohinjski sir dovršen izdelek in kos za hlevam današnjega trga. Treba pa tudi, da se gorenjski živinorejci zavzamejo za pridobitev take šole in da ji prisostvojo na pomoč. Mlekarska šola v Bohinju bi pomenila pravo srečo za ves Bohinj, pa tudi za vse ostale mlekarske in planinske kraje naše dežele. Bohinjci so take šole potrebni in bi se morali z vsemi silami potegovati, da jo dobe.

Drugi načrt gre za to, da se odpravi taka šola v Skofjiloki. Ta kraj nima do sedaj nobene izrazite mlekarske industrije, nobenega sirsarstva, pač pa industrijske pogoje za dobavo večjih množin mleka, kar leži na izhodu selške in poljske doline, ki se odlikujeta po svoji živinoreji. Tako enotne reje in planinske puše, kakor je ima Bohinj, pa obirajo tukaj. Potrebna množina mleka za obrtnošolsko mlekarno bi se morala tudi že zagotoviti, kar bi se morda težje doseglo, ker gre mleko v svezem stanju v denar in se pošilja v Ljubljano. Dobavne prilike za mleko bi utegnile biti tukaj zaradi tega manj ugodne kakor v Bohinju. Tudi kar se tiče enotne kakovosti mleka, ki igra za sirsarstvo najvažnejšo vlogo in kar je za uspešno delo mlekarske šole posebnega pomena, za uspešnost

obratovanje takega zavoda. Skofjiloka ima že dolgo svojo mlekarno, ki se pa zadnji časa peča poglavito z oddajo svežega mleka.

Ako naj pride do mlekarske šole v Skofjiloki, se bodo lokalni čini telji in prizadeti živinorejci kar najtopleje zavzemali za ugodno rešitev tega vprašanja in pomagati tudi s svojimi silami, da se oživotvori tak zavod.

Na vsak način je po našem mnenju Bohinj danes bolj potreben take šole, ker je potrebna podlaga za osnovo takega zavoda v Bohinju že podana. R.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (14. t. m.)
Rž: 75 do 76 kg, 2 do 3 odst. defektna, duplikat kasa, ponudba 260. Jčmen: baški, 64 do 65 kg, ponudba 300. Turšica: baška, promptno, duplikat kasa 225, 231,5; sremska, promptno, duplikat kasa 230. Moka: »0« 485, »2« 435. — Tendence: nespremenjeno nestanovitna radi skrajno majhnega povpraševanja. Skupni promet 63 vagonov, od tega 56 vagonov turšice.

Dunajski svinjski sejem (14. maja). Dogon 6041 komadov; od tega 193 domačih, 1469 iz Madžarske, 1525 iz Jugoslavije, 1620 iz Poljske, 206 iz Danske in 1088 iz Nizozemske. Debele svinje so se pocenile napram prejšnjemu tednu za 4000 do 5000 aK pri kg, mesnate pa za 3000 do 4000 aK pri kg. Za kg žive teže svirajo v tisočih aK: bolnarske 18,5 do 20, ekstremno 21, srednjetežke 18 do 19, kmetske 18 do 21, stare 16 do 18 in mesnate 19 do 23 (23,5).

Stanje Narodne banke. Narodna banka izkazuje z dne 8. t. m. nastopno stanje: kovinska podloga 453.457.966,81 (za 11.355.479,22 več nego v predhodnem tednu) Din; posojila na mesečno in vrednostne papirje 1.886.948.130,99 (— 10.946.445,30) Din. Ostale postavke v aktivah so nespremenjene. Vplačani deli glavnice je znesel 25.095.800 Din. Obtok bankovcev je padel za 8.914.780 na 5.571.064,980 Din. Razne obveznosti banke na žirovne in druge vrstne 527.022.817,02 Din, nadavek za nakup zlata za glavnico in fond 61.807.998 dinarjev.

Gibanje dinarjevega tečaja v mesecu marcu t. l. Povprečni tečaj dinarja na evropski borzi je bil v marcu 7,16 švicarskega franka za 100 Din, na dunajski borzi 86,400 aK za 100 Din, na berlinski borzi 5,53 zlatih mark za 100 Din, na londonski borzi 347,9 Din za 1 funt sterling. Povprečni tečaj dinarja v marcu je bil prilleno isti kakor v februarju.

Prijave zastopstev inozemskih trgovskih in obrtniških zbornic v Ljubljani. Ker je iz uradnih podatkov o gibanju trgovine, obrti in industrije, ki jih prejema Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani od pristojnih mest, malokje razvidno, kakšno inozemsko zastopstvo in iz katere države imajo posamezne tvrdke njenega zborničnega okraja, se vlijudno vabijo vse one tvrdke, agenture in komisije trgovine, ki imajo taka zastopstva, da jih blagovljeno prijavi v zbornici v roku 8 dni. Te prijave potrebuje zbornica v svrhu spopolnitve svoje evidence in da bi mogla zainteresentom, ki bi se zanimali za taka zastopstva, naznaniti naslove. Zbornica tudi prosi v interesu zastopnikov samih, da se ji naznanijo odstevji sproti vsakršne spremembe zastopstev inozemskih tvrdk.

Ugodnosti za izvoz lesa. Za les domačega izvora iz pozicije 85, ki se izvažajo preko Gjevgljije transito za Solun, se bodo s prvim junijem t. l. zaračunavale na vseh postajah severno od Niže vozarinske postavke »8«. To velja za najmanj 10.000 kg in en tovarni list.

Kriza v industriji opake. Zaradi zastoja v stavbi delovnosti imajo tako slovenske kakor mnoge druge opake v državi prenapolnjena skladišča. Posamezne opake so znižale cene raznovrstni opaki za 20 odst.

Opustitev zagrebiške podružnice Jadranske banke. Zaradi fuzije Jadranske banke s Podunavskim trgovačkim društvom je postal nadaljnji obstoj zagrebiške podružnice Jadranske banke nepotreben. Nadaljnje vodstvo poslov prevzame zagrebiška Srpska banka.

Prodaje in dobave. Pri upravi 4. zavoda za izrudo vojne odeje v Zagrebu se bo vršila dne 30. maja prodaja raznih odpadkov od blaga, usnja, kovine itd. Nadaljejeje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 12.000 kg vezne pločevine (Buchenblech) (ponudbe je predložiti do 28. maja), dalje razpisuje elektralno licitacijo za dobavo razpisne elektrotehniškega materiala, ofertalno licitacijo na dan 20. t. m. za dobavo 2000 komadov okroglih hrastovih debelov 1,90 m dolgi, debeli približno 18 do 20 cm, 1000 komadov gozdnih lat 3,80 m dolgi, 5000 komadov gozdnih lat 5,10 m dolgi, 80.000 komadov škatel 1,4 do 1,5 m dolgi (gozdne late morajo imeti na tenkem koncu najmanj 6 cm, škatete pa na tem koncu najmanj 3 cm). Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelanju Direkcije državnih železnic v Ljubljani (Gospodarska cesta). — Pri zmožnikih v Kamniku se bo vršila

dne 3. junija ofertalna licitacija glede dobave olja, železvine, jelovih hlodov, papirnatih vreč in copat, a pri upravi državnih monopolov v Beogradu dne 4. junija ofertalna licitacija glede dobave 20.000 ton kamene soli. Gledanjeje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Skupni obtok bankovcev v Italiji, ki je znašal 31. decembra 1923. 19,67 milijarde lir, je padel do 30. marca t. l. na okrog 18,84 milijarde lir.

Likvidacija Avstrograde banke. Z Dunaja poročajo: Napravljeno so vse mere, da se likvidacija A. o. banke popolnoma izvede do konca julija. Med tem se bodo vršila tudi nedržavna pogajanja glede prevzema hipotekarnega oddelka. Za delničarje A. o. banke je vprašanje zaključka likvidacije brez pomena, ker so, kakor znano, že odpravljeni.

Povečan mednarodni nadzor nad avstrijskim finančnim. Z Dunaja poročajo: Priznanjkljaj avstrijske financ je trajno večji, nego je predviden od Zveze narodov ob priliki akcije za sanacijo Avstrije ter polkazuje še tendenco naraščanja. Kancelar dr. Seipel je izjavil v parlamentu, da je upravi Nacionalne banke dodeljen zopet eden inozemski svetovalec in da se bo ta kontrola nehala šele, ko bo doseženo trajno ravnotežje v proračunu.

Nove insolvence na Dunaju. Deutsche Bodenbank je zaprosila za uvedbo sodniškega poravnalnega postopanja. Banka je poslovne lokale zaprla. — Istotako je zaprosila za poravnalno postopanje znana konfekcijska firma Grünbaum und Komp.

Bilanca Poldihütte. Upravni svet Poldihütte bo na generalni skupščini predlagal, da se čisti dobiček 1,207.121 Kš prenese na novi račun in da se za 1. 1923. ne izplača nikak dividend.

Mere proti padanju franka. Iz Pariza poročajo: Svet kar javlja »Temps«, je ministrski svet dal finančnemu ministru pooblaščenje, da pripravi vse mere proti špekulacijam s francoskim frankom.

Sokol

Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) vabi svoje članstvo na svoj pešizlet na Smarno goro v nedeljo 18. maja; zbirališče pred Narodnim domom. Odhod točno ob 13. Kroj civilni.

Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) sporoča svojemu članstvu, da društveni sluga prišel pobirati članarino za leto 1924. po hišah. Kdor hoče poravnati članarino osebno, naj to stori pri hišniku, ki ima plačilne listke. Opozarjamo članstvo, da po društvenih pravilih preneha biti član društva, kdor je s članarino 6 mesecev v zaostanku. Brat, sešira, ki še nisi poravnal članarino, stori svojo dolžnost! Zdravo!

Sokol Stepanja vas priredi v nedeljo 18. t. m. za vse članstvo in naračljaj obvezen pešizlet čez Golovec na Orle-Podmolnik-Sostro-Bizovik-Stepanja vas. — Članstvo v kroju. Zbirališče pred društveno sobo. Odhod točno ob 13. Povratek ob 20. Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vabi k udeležbi. V petek 16. t. m. ob 20. sešestne članstva v društveni sobi. Udeležba obvezna.

Sokol v Črnomlju priredi dne 6. junija t. l. javno telovadbo pred posejilnico. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo sokolskega doma v Črnomlju. Bliznja društva se prosijo, da na ta dan ne prirejajo veselice.

Razvite zastave Jugoslovenskega sokolskega društva v Kreki, Bena. Sokolsko društvo v Kreki razvije dne 8. junija svečano svojo društveno zastavo. Društvo je bilo osnovano leta 1919. ter je v tej kratki dobi vsled neumornega dela vidno napredovalo. Sedež društva je na največjem dr. rudniku. S pravišeno sokolsko idejo združilo je v bratstvo rudarskega delavca in nameščena. Društvo je kljub velikim težkostem osnovalo bogato sokolsko knjižnico, ustanovilo analitabske tečaje, diletantsko sekcijo, tamburaški orkester, pevski zbor in fanfaro. Da si postavi še bolj čvrste temelje ter pridobi še ostale brate, je osredotočilo svoje delovanje tudi na okolici sela. Ustanovilo je »Sokolsko Sokolstvo«, da na ta način odvrne ljudstvo od verskih in plemenških razdorov ter ustvari iz njih dobre državljane. Društvo si nabavlja zastave kot vidljiv znak in simbol bratstva z željo, da še globlje prodira sokolska misel med najširše sloje. Vezanje prapora je dobrohotno prevzela gospa Anica Ahičeva, notarjeva soproga v Mariboru, ki se je uprav sestrski posvetila študiju narodno bosanskega ornamentika. Svečanost razvija bo spojena s javno telovadbo, akademijo in narodno veselje in se vrši dne 8. junija ob 15. uri v Kreki. Društvo pričakuje od vseh strani domovine številne obiske.

Ruski Sokol v inozemstvu. Združeno rusko sokolsko organizacije v tujini so začele izdajati svoj lastni sokolski list pod imenom »Ruski Sokol v inozemstvu«, ki ga urejuje petčlanski redakcijski odbor »Ruskega Sokola« v Pragi. Prva številka tega ruskega sokolskega vestnika je izšla 1. aprila t. l. Uvodni članek je napisal znani voditelj ruskih Sokolov v emigraciji br. profesor D. N. Vergus v Pragi. V članku se spominja prvega javnega nastopa Sokola v Petrogradu, kar se je vršilo pred 15imi leti, ko so se združile razne ruske telovadne organizacije v Petrogradu, Kijevu, Nižnem Novgorodu in Moskvi v enotno rusko sokolsko organizacijo. Ob 15 letnici se spominjajo ustanovitve ruskega Sokolstva, toda žal ne v domovini, ampak raztreseni po širnem svetu v pregnanstvu. Novi list naj ima poleg drugega tudi nalogo zbrati raztresene sokolske člane v enotno sokolsko organizacijo, ki naj goji pravo Tyrševo Sokolstvo. Obširen članek opisuje prvi kongres ruskih sokolskih društev v tujini, ki se je vršil ob 27. do 29. decembra 1923. v Pragi, njega potek razprave in sprejete resolucije ter sklep kongresa, da se vrši dne 28. junija 1924. prvi zlet ruskega Sokolstva v Pragi. Pričevno se tudi proste vaje, ki so določene za ta zlet. Poročila iz ruskih sokolskih društev v Češkoslovaški in v Jugoslaviji zaključujejo vsebino lista. Kdaj bo list izhajal in koliko znaša naročnina iz lista ni razvidno.

se je vršilo pred 15imi leti, ko so se združile razne ruske telovadne organizacije v Petrogradu, Kijevu, Nižnem Novgorodu in Moskvi v enotno rusko sokolsko organizacijo. Ob 15 letnici se spominjajo ustanovitve ruskega Sokolstva, toda žal ne v domovini, ampak raztreseni po širnem svetu v pregnanstvu. Novi list naj ima poleg drugega tudi nalogo zbrati raztresene sokolske člane v enotno sokolsko organizacijo, ki naj goji pravo Tyrševo Sokolstvo. Obširen članek opisuje prvi kongres ruskih sokolskih društev v tujini, ki se je vršil ob 27. do 29. decembra 1923. v Pragi, njega potek razprave in sprejete resolucije ter sklep kongresa, da se vrši dne 28. junija 1924. prvi zlet ruskega Sokolstva v Pragi. Pričevno se tudi proste vaje, ki so določene za ta zlet. Poročila iz ruskih sokolskih društev v Češkoslovaški in v Jugoslaviji zaključujejo vsebino lista. Kdaj bo list izhajal in koliko znaša naročnina iz lista ni razvidno.

Sport

Nekaj o italijanskem nogometu

Povodom prvih tekem med jugoslovanskimi in italijanskimi klubi bodo gotovo zanimali nekateri podatki o organizaciji italijanskega nogometa in o moči bližnjih italijan. moštev. Sedež italijanskega nogometnega saveza je Turin. Savez se deli v »Lega Sud«, ki združuje klube južno od Rima ter v »Lega Nord« za pokrajine severno od Rima. V južni ligi so klubi skoro brez izjeme slabi in v mednarodnem sportnem svetu neznani. Nasprotno uživajo prvorazredni severnoitalijanski klubi jako dobro ime ter zaznamujejo v tekmah s češkimi, dunajskimi, madžarskimi prvorazrednimi klubi dobre rezultate.

Najslabši klubi Italije so v zadnjih letih »Pro Vercelli«, »Bologna F. C.« in »Genova«. Prva divizija (razred) F. C. v celoti 14 klubov, ki absolvirajo prvenstvene tekme v dveh skupinah. Zmagovalci obeh skupin igrajo odločilno tekmo za državno prvenstvo, ki se po vrši letos šele po Olimpijadi. »Torino F. C.« in »Milano F. C.«, ki sta nedavno porazila Gradjanski S. K., stojita na drugem in osmem mestu skupine B, »Hellas« iz Verone, ki je z uspehom gostoval v Splitu, zavzema 6. mesto skupine B. »Lega Nord«, ki ima sedež v Milanu, šteje razen tega še 48 drugorazrednih klubov in neomejeno število klubov II. divizije in četrti diviziji. Število klubov II. divizije se bo letos znižalo na 36.

Od raznih klubov Juljske Krajine in Reke, ki spadata sedaj deloma pod provinco Trst, deloma pod provinco Veneto, spadata v II. divizijo edino »Olympia (Reka)« in »Pro Gorizia« (Gorica). V slednji igra več Slovencev, med njimi bivši branilec S. K. Primorja Mozetič. Ostali klubovi tvorijo posebno okrožje III. divizije. V glavnem so to klubi Gloria in Flume z Reke, Ponzalona, Edera in Unione S. F. iz Trsta, Orion iz Pulja ter Capodistria iz Kopra. Po kvaliteti so prvi navedeni klubi približno enaki, prvenstveni rezultati Flume, ki je pretečeno soboto in nedeljo doživela v Ljubljani dva huda poraza, se glasijo na primer: proti Goriji 1 : 4, 0 : 0, proti Ederi 1 : 2, 0 : 1, proti Ponzaloni 4 : 1, proti UST. 2 : 2, proti Orion 3 : 6, 3 : 1, proti Kopru 1 : 0, 4 : 1.

Hašk v Ljubljani. — V nedeljo 18. t. m. nastopi proti Iliriji Hrvatski akademski sportni klub iz Zagreba. Ker se je potovanje našega olimpijskega tima nekoliko zakasnilo, bo Hašku močnejši nastopiti v Ljubljani z najmočnejšim moštvom. Za enkrat je negotov edino nastop Viteka, ki je nekoliko blestnil. — Event. gostuje nekoliko oslabiljeno I. moštvo že v soboto proti Hermesu ali Jadranu.

S. K. Primorje, Ljubljana. Danes ob 18. ure nastopi v Ljubljani I. Sledeči igralci imajo prisostvovati: Jančigaj, Vidic, Ternovic, Batuš, Vindič, Slamič, Bizjak, Zargaj, Erman, Černik, Brvar, Zeme in Wiedemann. V petek ob 20. sešestne vseh moštev v restavraciji Trafik, Sv. Petra cesta. Poslevočeči.

Prvenstvena tekma Hermes : Jadran v Ljubljani se vrši v nedeljo, 18. t. m. ob 10.30 na prostoru Primorja, pred tekma rezervnih moštev je določena na 9. uro. S to tekmo se zaključijo prvenstvene tekme I. razreda v Ljubljani in preostane le še finale za prvenstvo podsaveza, ki se vrši 15. junija med S. K. Ilirijo in zmagovalcem iz semifinalne tekme Maribor : Celje, ki je določena na 29. t. m. v Mariboru.

Prvenstvo Maribora je sedaj nastopno: I. S. S. K. Maribor 11 točk (16 : 4), S. V. Rapid 9 točk (22 : 6), S. K. Svoboda 3 točke (7 : 19), S. K. Ptuj 1 točka (5 : 21). Dne 29. maja se vrši v Mariboru semifinalna tekma med prvokoma Maribora in Celja, 15. junija pa finale tekma za prvenstvo LNP med zmagovalcem dne 29. maja in prvokom Ljubljane.

Izbirno igralno tekmo se vrši dne 19. junija na Sušaku. Spored je nastopni: gospodje 100 m prosto, 200 m prosto, 400 m prosto, 1500 m prosto, 300 m skrbno, stafeta 4 × 200 m prosto, skrbno, Watter polo. Dame: 100 m prosto, 300 m prosto, stafeta 4 × 100 m. Prijave je poslati do 15. junija na Jugoslovanski Plivački Savez.

Naši emigranti v Južni Ameriki

Letos spomladi je bil imenovan za gen. konzula naše države v Južni Ameriki znani dalmatinski rodoljub g. Ivo Grisogono. Konzul se je mudil nad pol leta na svojem službenem mestu in ko je dobodba spoznal življenjske razmere, želje in potrebe naših južnoameriških emigrantov, se je pripeljal na obisk v domovino, da poroča vladi v Beogradu vse kar je videl, ter da zaprosi za potrebne preuredbe v gotovih vprašanjih.

V polovici meseca maja se gospod Grisogono vrača nazaj v Buenos Aires. Svojim rojakom v Splitu je dal o naši emigraciji v Južni Ameriki sledeča pojasnila:

Naši izseljenci v tujini so zelo ne strpni in pričakujejo marsikaj od naših oblasti ter od naše javnosti. V prvi vrsti potrebujejo moralne podpore.

Pri nas ne poznajo ljudje težej in potreb rojakov, ki so šli za kruhom čez ocean. Izseljenstvo je v domovini znano kot prečlanska, ali se bolje povedano, specialiteta primorskih krajev. Zato se splošno misli, da jugoslovanske oblasti vprašanja emigracije sploh ne jemljejo resno. To mnenje je treba korigirati in revidirati. Kjerkoli sem se oglašal v Beogradu, povsod so mi šli medolajni činitelji ljubezljivo in razumljivo na roko. Tudi kralj se je za naše izselence v Južni Ameriki živo zanimal ter se o njih izčrpno informiral.

Jugoslavija ima v Buenos Airesu samo generalni konzulat. Ta institucija pa z ozirom na položaj naše domovine v tem svetu nikakor ne zadošča. Potrebno se mi je torej zdelo podvzeti korake, da se generalni konzulat povzdigne v poslanstvo. To so mi v Beogradu obljubili. Naša država dobi na ta način v Južni Ameriki diplomatsko zastopstvo s polno močnim ministrom na čelu. To je zelo važno, če upoštevamo ameriške razmere, kjer ima latinska rasa tamošnjih krajev zelo močno razvit pravni čut, tako, da strogo loči poslanstvo od konzulata. Konzulate smatrajo v Južni Ameriki tako za neke vrste trgovinskih agencij, medtem ko veljajo za predstavnike držav samo poslaniki v činu ministra. Ko sem prišel v Južno Ameriko, sem spoznal, da ne obstoji glavna naloga tam mošnje reprezentance naše države v negotovanju trgovinskih odnosov, temveč v zastopanju rojakov, ki so se priselili tja. Na ta način mi je bila služba v marsičem otežkočena. S potrebno izpremembo se bo napaka popravila; upam, da v nacionalni ponos naših emigrantov, ki bodo na ta način glede državnega predstavništva izenačeni s pripadniki drugih evropskih držav.

V Južni Ameriki živi okoli 50.000 Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dasi je to število manjše od onega v Severni Ameriki, ima vendarle mnogo večji pomen. Naši Južni Američani so namreč znani kot odlični predstavniki jugoslovenskega naroda ter so s svojimi sposobnostmi vedno umeli pridobiti spoštovanje našemu narodu. Med njimi najdemo odlične rodoljube, Mihajlovića, Baburico, Petričevića, Cikarelija in druge. Tudi dr. Pervan, ki je padel začet od zločinske roke, je spadal v vrsto teh odličnih ljudi.

Južna Amerika ima v svetovnem koncertu velik pomen. Njena bodočnost ni manjša kakor ona Severne Amerike. To potrjuje že en sam bežen pogled na njene finance in ekonomije, da ne omenjam politike, ki tudi vedno bolj prihaja do širokega razmaha.

Naši odnosi z Južno Ameriko so raznovrstni. Iz naše države bi lahko izvažali v Južno Ameriko konzervirane sardine, olje, slive, les in druge predmete. Južna Amerika bi nam pošljala v zameno kavo, kakao in drugo. Tako bi se promet poenostavil.

Jugoslavija ima po mnenju g. Grisogona že eno dolžnost. Ta dolžnost je v prvi vrsti dolžnost jugoslovanskih rojakov, ki ne smejo nikakor pozabiti emigrantov v Južni Ameriki. Jugoslavija mora stati za svojimi emigranti kakor en mož. Samo na ta način bo dosegla da ji bodo izseljenci ostali zvesti ter da ji bodo po svojih močeh pomagali do dobrega glasu med tujci, kraj žive.

Poslano

V VEDNOST CENJ. ODJEMALCEM!

Z ozirom na objavo »Javna dražba« konfekcije in modnih predmetov, ki se vrši v Židovski ulici št. 5, sporočam javnosti, ker se tudi del moje trgovine nahaja v Židovski ulici, da se ta javna dražba ne nanaša na mojo trgovino.

Zaradi mnogih tozadevnih povpraševanj se mi je zdelo potrebno to objaviti in to tembolj, ker tvrdka, ki dejansko razpada, v oglaših ni navedla imena svoje tvrdke.

Za nadaljnjo naklonjenost se ob gotovilo strogo solidne postrežbe priporoča

DRAGO SCHWAB

Konfekcijska industrija

Ljubljana.

Lastnik in izdajatelj Konsorcijski »Jutra«.

Odgovorni urednik Fr. Brosevič.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

Dr. Ljudevit Pivko:

Šifrirana pisma
(D.R.U.P.)

20

Četrto poročilo.
Prijatelj drupar Ruziak se že raduje doma. Vesti so neizmerno važne, zlasti poglavitne v italijanskimi rečmi v vprašanju jugoslovanskega drupa. Javite Turudiji geslo „Svoboda“. Z njim se mu priključijo. Lasica II. Penica poskrbi za zvezo enajstidesetih, toda šele za nekaj časa, da ne postanejo Italijani nezanimljivi. Zato niti ne pošiljate v najbližji dobi nikogar, temveč dajte poročilo rečim: nadporočnik Rovelli Riccardio v polku Claffa bodi črno naznačen. Ne zabujajte nezaupeanja in ostanite navdušeni za velikost Italije. Boj proti njim se vodi najbolje z njihovim lastnim orožjem. Načelnik tretje župe je predlagan za odlikovanje. Na zdari!

Četrto drupansko poročilo sem prejel začetkom oktobra 1918 od informacijskega urada I. armade. V njem najhujšo zopet poizkus avstrijske propagande osumiti jugoslovanske dobrovoljce. Poizkus temelji na najnižnjih informacijah in se je moral posrečiti. Nekdo je prinesel Avstrijem poročilo, da je podpolkovnik Turudija prevzel poveljstvo jugoslovanskih dobrovoljcev v Italiji in izpove-

di italijanskih njetnikov so baže tudi pričale, da je Turudija na fronti. Iz tega je razvidno, da avstrijska poveljstva do konca vojne niso imela avtentičnih in točnih podatkov o organizaciji jugoslovanskih dobrovoljcev. Turudija je bil v tej dobi še vedno v taborišču Nocera Umbra in ni dobil nikoli prilike, pokazati svojih sposobnosti v borbi proti Avstriji. Resnica je pa, da je bilo Turudijevo ime po vsej fronti znano in smo zlasti Jugoslovani iskreno želeli, da bi imeli Turudijo za poveljnika. Ta bi Avstrijakom nasokali — Obiskal sem koncem avgusta 1918 jugoslovanske oficirsko taborišče v Nocera Umbri in govoril s podpolkovnikom Turudijo, ki mi je naročil iskren pozdrav dobrovoljcem na fronti. Goll pozdrav tega moža je neverjetno vplival na naše ljudi in Bošnjaki so hodili po vrsti nad oficirje z vprašanji, kdaj pride Turudija. — Tako sem razložil kapitanu Mazzurani avstrijski pogrešek v drupanskem pismu.

Drupansko pismo opozarja Italijane na zvezo „jugoslovanskih drupanov“ z italijanskimi domačimi nasprotniki vojne, z „rdočimi“, t. j. s so-

cijalisti. Ta nepodna ideja se ponavlja večkrat in ni napravila niti v prejšnjih pismih nobenega utisa.

Avstrijski propagandist se ne zaveda do oktobra 1918, da ne sme mešati Čehoslovakov in Jugoslovancev. Ne upošteva dejstva, da so čehoslovanske in jugoslovanske dobrovoljske formacije v Italiji od 1. julija dalje popolnoma ločene v upravnem in taktičnem oziru. Lasica I. je česki drupar Mikulík, Lasica II. („Lasica dva“) se pa ima javiti Turudiji, — torej česko označen drupar na delu med Jugoslovani! Sami pogreški!

V prejšnjih pismih so imeli drupani živalska imena iz razredov glodalcev, v zadnjem pa nastopa pica „penica“, ki je določena vzpostaviti zvezo drupanske organizacije z drupani v 31. čehoslovanskem polku.

Prijatelj Ruziak, ki se raduje doma, je najbrž legionar František Růžička iz 33. polka, ki je prišel dne 19. junija 1918 pri S. Donna di Piave na nejasen način Avstrijem v roke. Njegova usoda nam voč tednov ni bila jasna, meseca oktobra smo pa našli tudi njega v imeniku obojenih legionarjev. Avstrijski propagandist izrablja torej tudi v tem primeru ime usmrčenega legionarja v svoje svrhe, slika joč ga kot „drupana“, ki je dopa zdrav in vesel.

Nazadnje še nekaj pojasnil k trdit-

vi, da italijanski oficirji kruto ravna-jo z legionarji. Avstrijska poročila rada ponavljajo to trditev tudi v ukazih, ki so bili namenjeni kot pouk avstro-ogrski armadi. Poveljstvo 10. armade (maršal Krobatin) je izdalo n. pr. dne 1. avgusta 1918 (p. pošta 510, op. št. 3684/71) ukaz, da so Italijani s trdim ravnanjem prisilili nekega Jos. Sobotko, da je „dobrovoljno“ vstopil kot čehoslovanski legijonar v sovražne vrste. Z njim je bilo moralo sočasno vstopiti na isti način mnogo tovarišev-tujnikov.

Avstrijsko poveljstvo si je izmislilo to bajko, kakor je bilo izmisljeno vse, kar je v zvezi z drupom. Popolnoma neverjetno je, da bi bili ujeti legionarji s takimi izgovori prosili milosti. Kar se tiče omenjenega Sobotke, ki so ga Avstriji ujeli v Val Cenci dne 25. julija, je znano, da je na potu pod vesla pozival avstrijske slovanske vojake, naj uidejo v Italijo in vstopijo v legije. Ko so Sobotki čitali smrtno obsodbo (v Bregurzo) v navzočnosti vse posadke, ni bilo na njem videti najmanjše slabosti, tako da so se mu vsi čudili. Vojaki duhovnik ga je hotel izpovedati, toda Sobotka ga je zavrnil, kar so vojaki opazili. Vojaki se torej niso mogli načuditi in niso mogli verjeti, ko jim je vojni kurat pridigoval naslednjo nedeljo, da jim mora sporočiti zadnjo

voljo obojenega Sobotke, ki opominja svoje rojake, naj ne dezertirajo v Italijo, kjer vlada glad in kjer Čehi nasilno tlačijo v vojsko.

Nekaj dni pozneje je pa zbežal čez fronto v Italijo dezertier Veselý, ki je trdil, da prihaja na poziv Sobotke! — Videti je, da vsilice z grozilnimi ukazi niso bile dovolj krepko strahotile. Veselý je še videl, kako je Sobotka v Bodo zavrnil avstrijsko jelo in vrgel skodlenco kave avstrijskemu vojaku v obraz, češ: „Od lačno Avstrije ne sprejmem ničesar!“

(Vest poveljstva VII. italijanske armade št. 88. L. I., 10. septembra 1918. Podpolkovnik gen. št. abba Vecchiarelli.)

Borba z nepoštenimi sovražnikom je bila odsihodolajša, dokler se ni zgrudil na ruševinah svoje nasilne zgradbe.

Konec.

Poravnajte pravočasno naročnino!

Veška beseda 50 par

Mali oglasi

2a „Dopolnjevanje“ in „Sestitev“ za račun veška beseda 1 Din. — Priobčeneje se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v stankah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanja priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din.).

Potnik

Zasebno učilišče za strojeplasje.

Črna ura 6 Din. — G. Petuš, Ljubljana, Rimska cesta 17/1 10176

Službe (dobe)

Potniku

ti potuje po celi Jugoslaviji, ki zastopa še drugo firmo, oddam proti dobri proviziji dobro ideji predmet. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Dobro uveden“ 10107

Provizijski potnik

se išče. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Provizijski potnik“ 10180

Gospodinj

rednje starosti, strogo pošteno, vseh poslov gospodinjstva vajena, išče za takojšnjo nastop uradniška družina, obstoječa je 4 odraslih oseb. Družina je najemnik najljubljene posestva na osrednji Ljubljani. — Ponudbe pod „Mala družina“ na upr. „Jutra“ 10182

Kuharica

namostojna, vsestranska izkušena, se išče za trgovsko hišo v male mesto Slavonske. Topise na g. Bella Drucker, Pakrac, Slavonska. 10149

Zanesljivo dekle

se išče k mali družini na delu. Naslov pove podružnica „Jutra“ v Mariboru. 10030

Postrežnica

mlajša, išče od 8. dop. do 8. pop. zaposlenosti. Naslov v upravi „Jutra“ 10154

2 ključavničar, vajenca

ključavničarstvo, Selenburgova ulica št. 6. 10186

Igralec

z kromatično harmoniko, se išče. — Naslov pove uprava „Jutra“ 10188

Službe (iščejo)

Deklica

15 let, išče mesta 15. dne pri šifri, moški ali v kavi trgovini, met. blaga. Naslov naj se pošlje na upravo „Jutra“ pod šifro „Dobra deklica“ 10116

Mlad trg. sin

absolvent trg. šole, smolen vodi samostojno kako podjetje, ki bi poleg tega lahko opravljal službo koferja, 1800 mesečno. Grem tudi na posmetstvo na delo. Nastop takoj ali koncem junija. Na željo kaveja. Ponudbe pod značko „Trgovec“ na upr. „Jutra“ 10073

Strojnik

z večletno prakso, vseh vseh popravil pri parnih in benzinjskih kotlih, izprašajo strojevodja in kurjači, s dobrimi spričevili, 1800 primerna službe. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Strojnik“ 10082

Gospodična

z primerne izobrazbo, veška slov., nemškega in italijanskega jezika, želi premeniti svoje kot trg. pomočnica. — Stroške, event. vstopi tudi kot sobotnica-blagajničarka, najraje v mestu. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Zanesljiva oseba“ 9581

Dipl. strojni inženjer

z 10letno prakso, kot konstruktor in obratni inženjer, želi menjači službo. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Ing. M.“ 10080

Državni uradnik

vešč tuji slov. in nemške stenografije, strojeplasje in vešč tujih jezikov, išče popoldensko službo. — Naslov: „O. K.“ na upravo „Jutra“ 10007

Intelig. blagajničarka

srednjih let, trgovsko nabavljena, išče mesta blagajničarke za k. u. o. Razpoložna na zahtevo tudi s kaveja. Pismene ponudbe pod značko „Kino“ na upravo „Jutra“ 9579

V katerokoli službo

n. pr. kot pla. moč, kot služenje, ali temu podobno, želi vstopiti 23letni, vojašine prost mladenič. — Zmožen je slovenščine, srbohrvaščine, deloma nemščine in cirilice ter strojeplasje. — Gre kamorkoli. Cenjene ponudbe prosil na upr. „Jutra“ pod „Brez službe“ 9595

Trgovski pomočnik

vešč sprednje, zeleznine in delu, spredelkovo išče službo. Cenjene ponudbe pod značko „Marljiv“ na upr. „Jutra“ 10199

Boljša gospa

srednjih let, pridna in poštena, bi šla rada v kakšno kopalnico za sobarico. Event. tudi kot opera gospodinj ali k samostojnemu gospodu. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Samostojna moč“ 10160

Ekonom

srednje starosti, v neodpovedni službi, verizira v vseh panogah kmetijstva (absolv. Grottenhof). Želi menjači mesto. Dobra spričevila in priporočila na razpolago. — Ponudbe pod „Ekonom 333“ na upravo „Jutra“ 10187

Gospodična

vešč slovenščine in nemščine ter strojeplasje, išče mesta v kavi pisarni, gre tudi kot blagajničarka. Ponudbe se pošlje na upravo „Jutra“ pod „Pisarna“ 10203

Gospa srednjih let

z maturo na učiteljsko, išče primerne službe. Gre vsek zdrav kraj poleg železnice, kjer dobi poleg stanovanja 1-2 sob in kuhinje. Nastop konca junija. Ponudbe pod „Gospa“ na upr. „Jutra“ 10201

Prodaj

Dne 15. maja

v četrtki popoldne ob 2. uri se bo prodajalo na dvorščaku hiše gospe Pavaj v Spodnji Šiški: mize, stole, železne in lesene tablo, kladiva za led tolči, lopate, postelje za hlev, različne vrste svetilke, posode za olje, benzin, petrolej, različna posoda za kuhinjo, okrogla in štrigol, mize, razno drugo orodje za gozdarstvo in drugo. Po najnižji ceni brez prevoza. Prosti voljni dražbi. K obliži udeležbi vabi Anton Maver. 10064

Radi preuredbe pogona

se takoj prodajo po zelo ugodni ceni parni stroj 16 KS ter stajajo parni kotli 6 atm. 14 m² kurilne plošče. Stroj se lahko vidi v pogonu. — Tovarna karionarža Josip Kumpotič, Vir pri Domžalah. 10088

Hrastovi pragoči

Proda se okoli 550 komadov hrastovih pragoč, od katerih je plačana carina in vse ostalo. — Knezi. Metelkova ulica 2, objekt 6. 10186

Kupim

Mizarski skobelnik

dobro obranjen, se kupi. — Tribuna P. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 10214

Sesaljo za vino

z gumijastimi čermiti, kupim takoj. Cenjene ponudbe pod „Sesalica“ na upr. „Jutra“ v Mariboru. 10205

Kopalno poč in banjo

prodajam za samo 7000 kron. Viktorin, Mestni trg 24/II. 10172

Avto-pnevmatika

različnih velikosti, se dobi najceneje pri O. Žužek v Ljubljani, Sodna ulica št. 11 9914

Kolesa

najboljša in najcenejša. se dobi pri O. Žužek, Ljubljana, Sodna ulica 11. 9914

Pozor, gostilničarji!

Ograje in domače salune prvo vrste, kakor tudi polnomožniški in polnomožniški trapistovski sir tudi trdka I. Buzzolini, Linsarjeva ul. 9536

Kopirna preša

z mizico, skoraj nova in telefonski aparat, nov, napredaj. — Naslov pove uprava „Jutra“ 9595

Lokomobil

5 P.S., takoj napredaj. — Eisner, Dravograd. 10188

Motor

Proda se kolo s pomožnim motorjem „Cockerell“ s 3/4 HP. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Cockerell“ 10174

Stroj za okove krožiti

skoraj nov, nakovalo 120 kg težko, škarje s prebijačem, modole, kovarska kladiva in klesce za ogroji, prodaja širca. Šp. Hudinja, Celje. 10183

Železnih cevi

3-5 m dolžine, starih, dobro ohranjenih, vsako 1000 kg, od 10.000 kg, se prodajo. Grejo se zelo priprave za ograje, za kratko vodno napeljavno itd. Cena nizka. — Ponudbe pod „Stare cevi“ na upravo „Jutra“ 10177

Žimnica

in poročna žimnica, napredaj. — Naslov pove uprava „Jutra“ 10124

Lovski voz

v zelo dobrem stanju, štrigol, sedenec, ima oljante osi, se radi pomirjajo, prostora pa zelo ugodni ceni prodajo. — Naslov pove uprava „Jutra“ 10153

Kostanjev les

za tisa, dobavim takoj 60 vagonov, na dolinski prodaji. Musil, Strazja-Toplice. 10202

Motorno kolo

znamke „Neckarsulm“, 2 in tri četrti, se radi bolezi po cenji prodajo. — Ponudbe pod šifro „Neckarsulm“ na upr. „Jutra“ 10193

M. Mičlave

Komenskega ulica 38, priporočam svojo zalogo premoga in bukovič drv, žaganih in cepelinah, po zmerjeni ceni. — Istotam se prodajo motor s 6 konjskimi silami. 10181

Tesnega lesa

kupimo več vagonov, dobro obojenega 3/3, 4/4, 4/5 od 4-10 m, največ od 5 m napredaj. Odpremi in izpaja se takoj. Ponudbe z najnižjo ceno franko vagon tovarne postaje na trdiko: Brata Batič, Celje. 10172

Fotografski aparat

10 X 15, s dobro optiko, kupim. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Photo“ 10185

I. hrastovih hlodov

od 35 cm naprej, se kupijo vedno množice. Event. tudi hrast, plati. Cenj. ponudbe s navedbo cene naklad. postaje ter označbo kvalitete, se prosil pod šifro „Samo lepo blago“ na upravo „Jutra“ 10155

Kmet pridelka

Vašed selitve trgovine razprodajam po najnižji ceni vseh prvotnih ljutomerskih in haločih vina, letnikov 1921, 1922, in 1923, od 56 litrov naprej. Ofuro Valjak, Maribor, Milanska ulica št. 2. 10037

Gostilničarji, pozor!

Vašed selitve trgovine razprodajam po najnižji ceni vseh prvotnih ljutomerskih in haločih vina, letnikov 1921, 1922, in 1923, od 56 litrov naprej. Ofuro Valjak, Maribor, Milanska ulica št. 2. 10037

Krompir

zelo lep, prodajam po 1 Din. kgo, postavljen v Ljubljani. Naslov pove uprava „Jutra“ 10178

Peki in mokarji!

Rena moka, fina, sveža, suha in popolnoma čista, se dobiva franke Ljubljana po 450 Din v vsaki množici. — Naročila je nasloviti na Valjani miln Ivan Nastran, Homec, polta Radomlje. 10212

Slike za legitimacije

izdajajo najhitreje fotograf Hugo Hibel, Ljubljana. Vavazorjev trg. Dravlani nastavljeni imajo popust. 951

Lepa vrtinaria

s inventarjem, na jako prometnem kraju v Mariboru, se radi bolezi ugodno prodajo. — Stanovanje takoj na razpolago. — Pojasnila daje g. Andrej Sossi, Maribor, Trdinova ulica št. 3. 9722

Poučujem nemščino

in italijanščino, kakor tudi konverzacije. — Kapelnik Pauer, Opera. 10216

Neprepitni

Zaman se trudite s prodajo

vil, stanovanjskih, trgovskih in obrtnih hiš, kmetijskih posestev, graščic, kag. milnov, stavbnih parcel itd., ker se oglašajo stalno le pri „Posestvo“

Posestvo

skoro nov mlina, vodna moč in prostor na razpolago za kak drugo vodno obrt v lepem kraju na Gorenjskem, napredaj. Naslov pove upr. „Jutra“ 10111

Nova enonadstr. vila

z gospodar. poslopjem, hlevom in akvaduktom, se prodajo Stanovanje takoj na razpolago. Dopise na upr. „Jutra“ pod šifro „P. P.“ 10186

Enodružinsko vilo

ali hišo v Ljubljani, kupim proti takojšnjemu plačilu. — Ponudbe s navedbo najnižje cene in lego stavbe pod „Pronto stanovanje“ na Aloja Company, Ljubljana. 10022

Hiša

z vsem malim gospodarskim poslopjem, vrt, sadni vrtovi, ki meri 43 pralov in 99 m², 1 parcela njive v izmiri 38 arov 45 m², se prodajo za Din 66.250 (265.000 K) v Zg. Otoku pri Radovljici. — Več pove Ivan Resman, Gorica št. 7, p. Radovljica. 9587

Prodaj mlín

z 2. kolesoma, stalna studenčna voda, poleg olive, travniki, gozd, pričo stavbe za upoko krito. — Pripravno za malo industrijo, obrt, buket, letovišče — tik okrajse ceste Medvode-Sv. Katarina, pol ure od železn. postaje, vas Zlebe št. 14. — Več se pove v milnu — Dravosk. 10175

Enodružinska hiša

novi zidani, v mestu, takoj napredaj za 175.000 kron. — Pojasnila daje: Opetnik, Slovenska Bistrica. 10159

Hišo v Sošanju

krasna lega, gospodarsko poslopje, vrt, sadonosek njiva in travnik, prodaja Lukman, Maribor, Majstova št. 19. 10210

Lokal

Baraka za branjerijo

mesarji ali delavci, se prodajo. Potrpe se: Društvena št. 88, Novi Udmet. 10170

Trgovski lokal

se išče za takoj v Ljubljani proti nagradi. Ponudbe pod „Prometna točka“ na upr. „Jutra“ 9988

Lokal

se odda v našem mestu na dolinskem na najbolj prometnem kraju — veličest 5 m². Event. se prodajo popolnoma nova hiša, na najlepšem prostoru, primeren za vsako trgovino ali obrt. Naslov v upr. „Jutra“ 9850

Pekarna

skoraj v sredini mesta, se s celim inventarjem pod upr. nišnji pogodi odda. — Cenjene ponudbe pod „Pekarna 1825“ na upravo „Jutra“ 10184

Trgovina

s mešanim blagom, stara in dobro vpeljana, s potrebnim stanovanjem, se da dajati dobi le rememu, finančno dobro podprtemu reflektantu v našem M. Šbil, Mokronog. 10204

Trgovino

vzajem v našem, event. kupim, na delu in prometnem kraju. Naslov pove podružnica „Jutra“ v Mariboru pod „Trgovina“ 10211

Stanovanja

Išče se stanovanje

v naj 2 sob. kuhinje in pritičnik v Ljubljani, se išče Plaša se event. 1-2 leti napredaj. Ponudbe pod „Nujno“ na upravo „Jutra“ 10123

Velika soba

v sredini mesta, strogo upravana, 2-3 postelje, se odda od 15. junija do 15. septembra. Najemljina za celo dobo 1200 Din se plača takoj. Ponudbe pod „Velika“ na upravo „Jutra“ 10076

Onemiljeno stanovanje

(2 sobi, kuhinja, kopalnica) v bližini Tivola, se odda za mesec julij in avgust proti smeri najemljini. Naslov v upr. „Jutra“ 10020

Soho išče

v sredini mesta mirna gospodična s posebnim vdom, brez vsake potrebe. Naslov pove uprava „Jutra“ 10051

Mesečna soba

z elektr. razsvetljavo in aparaturam vdom, se odda solidnemu beljskemu gospodu. Naslov pove uprava „Jutra“ 10181

5000 K nagrade

ali nekaj posejila dam opnu, ki ni da stanovanje (soba v kuhinji in pritičnik). Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Strauka brez otrok“ 10194

Katera gospa

bi dela sobico gospodu? — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Tako“ 10181

Stanovanje

2 sob, event. 1 soba s kuhinjo, išče mirna stranka za takoj ali pozneje proti nagradi. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Dam nagrado“ 10190

Na stanovanje in hrano

se sprejme takoj soliden gospod v sredini mesta. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takefinje stanovanje“ 10190

Stanovanje se odstopi

proti odkupni plahtu. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takefinje stanovanje“ 10200

Opremljeno zračno sobo

šice gospod s 1. junijem. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Dr. R.“ 10187

Elegantna soba

se odda 1. junija boljši gospodini. Naslov pove upr. „Jutra“ 10219

Dopisovanje

Dopisovati

šestna tletna Rosica in 20letna Travnica, obe simpatični, s enajstima gospodoma. — Dopise s sliko je poslati pod „Rosica-Travnica“ na upravo „Jutra“ 10163

V zakonu

Idealno in duhovno kudo var. — Išče se 41 sedaj po dovršeni ločitvi resno in svestno prijateljsko. Samo gospodične od 25-30 let, ki so materielno neodvisne in ljubijo naravo, naj se blagovoljno zgledajo pod „Idealist 33“ na upravo „Jutra“ 10197

Dama

ki bi bila od lepih mlajših večerih in polne čase ljubiti, naj se javi pod zastno zaljubeno diskretno na upravo „Jutra“ pod značko „Duhteča šmarica“ 10198

Alasba

Poučujem klavir,

harmoniko, kompozicijo in koreografijo (pesem, opero). Kapelnik Pauer — Opera. 10215

Izgubljeno

Najditelj

naj odda izgubljen poročni prstan proti nagradi pri upr. „Jutra“ 10157

Razno

Znižane cenel

Sl. občinstvu vsiljeno naznanjaj, da bom od danes nadalje prodajal kostrunovo meso samo po 18 Din (72 K) kilogram. Tudi pri janjetini, kozlovem in telečjem mesu je nekoliko popusta. Petric Jakob, mesar, šolski drover, Ljubljana. 10110

Na dobro hrano

se sprejmeta dva gospoda. — Naslov pove uprava „Jutra“ 10162

Pozor, državni uradniki

Kdor se je slikal v ateljeju „Helios“, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 5, dobi legitimacijo za 5 dinarjev. Veljavnost Belter. 10218

Zahtevajte

v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah

„JUTRO“

Cenjenemu občinstvu vlijudno sporočam, da sem otvoril

podružnico

na Marijinem trgu št. 2

(nasproti frančiškanske cerkve)

kjer bom imel vedno na zalogi iste izdelke, kakor v svoji pekarni na Gospo-svetaki cesti št. 7.

Priporočam se za obilen obisk ter zagotavljam v naprej točno in solidno postrežbo. 2441-a

VILJEM BIZJAK

parna pekarna

II. del.

I.
ZANJKA POSTAJA OŽJA.

Zares čudovito je bilo obnašanje teh dveh mož, katerih eden se izraža v povsem preciznih izrazih, drugi ga pa pozorno poslušal. Oba krotita svoje vznemirjenje in izgledata zato, kakor da mirno debatirata o kakšnih psiholoških problemih. Kar se godi zunaj, ne znači za njiju ničesar. Kar se bo zgodilo neposredno v prihodnji pol uri, za nju ne šteje. Njima je glavno ono, o čemer se razgovarjata pravkar in kar povsem napolni njuno misljenje in čuvstvanje. Niti ne mislita na to, da je hiša obdana od policije, ki se bo vsak čas odločila za odločilni svoj nastop proti Sauverandu. Policiji pa načeljuje Weber, stari nasprotnik Perennov.

«Evo,» nadaljuje s svojim mirnim, sonornim glasom Sauverand, «vaša interpretacija dogodkov je zame nova in je vse, kakor zelo važna. Nemila usoda je hotela, da me je Hipolit zapazil, ko sem postopal po Bois de Boulogne, zato sem izpremenil dosedanj bivališče in se naselil na Boulevardu Richard Wallace, kjer me je tudi Florenca nekolikokrat obiskala, da mi poroča. Z njo sem dopisoval samo s pismi, ki so me čakala na pošti. Zato sem se čutil ob takšnih predvidnostnih ukrepih popolnoma varnega in mirnega. Niti slutil nisem, kaj se godi. Novin kakor veste ne čitam in Florenca sem rekel, da nameravam odpotovati za štirinajst dni. Tik pred odhodom sem si premislil in vseh teh štirinajst dni ni prišla k meni niti mi ni

dopisovala. Zato nisem bil informiran o zadnjih dogodkih, o aretaciji uboge Ane Marije, o smrti Hipolitovi, o veliki aferi, ki je napolnjevala ves Pariz. Vedel nisem ničesar. Ko ste prišli pome, me je zadelo kakor blisk z jasne. Sebe prav nazadnje sem razumel, da iščete nekakšnega moža s palico iz ebenovine, ki naj bi bil sledil Vérotu v kavarno Pri novem mostu. Jaz nisem dotičnik.»

Perenna zmigne z rameni.

«Jaz nisem dotičnik!» ponovi Sauverand z močnejšim glasom. «Prosim vas, da mi verujete. Jaz sicer nosim palico iz ebenovine, ali v kavarni Pri novem mostu nikdar nisem bil, niti ne vem, kje se nahaja. Prvikrat sem izvedel za to kavarno od Florence, ki je izvedela za zadevo iz listov. Ponavljam vam, da nisem vedel ničesar. Nepričakovani udarec je v meni izzval nepričakovano reakcijo, povsem nasprotno običajnemu mojemu temperamentu. Bilo je, kakor da so bili vsi instinkti spušteni z verige. Ana Marija v zaporu! Ana Marija obtožena ali osumljena dvojnega umora! Ta čista duša! Bilo mi je, kakor da sem zblaznel. Osvobodil sem se Ancenisa, Mazeroux-ja, pobegnil sem in, enkrat svoboden, sem hotel osvoboditi tudi Ano Marijo. Kako to pojde, tega nisem premisljal. Samo neupogljivo voljo sem čutil in živo vero. Kaj je meni bilo takrat za Ancenisovo življenje? On in njegovi so stopili med mene in Ano Marijo in morali so izginiti.»

Sauverand se kroti dalje s silo, tako da se mu ta napor pozna na obrazu, v vibriranju mišic. Glas mu postane bolj nesiguren kakor ganjen. Potem nadaljuje:

«Na ogalu ulice Richard Wallace so bili prefektovi agenti. Poprej sem zapazil avto na običajnem mestu. Bila je Florenca, ki je prihitela, da me obvesti, pa me ni mogla. Bila mi je v rešitev. Skočil sem v njen voz in odbrzela sva. Takoj je pričel protinapad z moje strani. V vozu mi je na kratko vse povedala in takoj nato je vtaknila kos moje zlomljene palice pod blazino v vaši sobi, da se tako policija opozori na vas, ki ste po našem mnenju vse to delali. Neprijatelj, edini sovražnik

naš. Namreč Ane Marije, to ste bili vi!»

«Pa zakaj, zakaj vendar?»

«Florenca je videla, da držite vi niti v rokah, da vi delujete proti njej! In ker ste edino vi imeli največji interes na vsej stvari, kajti če izgine Ana Marija in potem za njo jaz, bi s tem izginile vse zapreke, ki stoje med vami in Morningtonovo dediščino. In končno...»

«In končno?»

Sauverand pomisli, potem se odloči in nadaljuje:

«In končno je na nedvoumen način poznala ona vaše pravo ime in je vedela, da je Arsène Lupin vsega zmožen...»

Izjavi sledi dolg razburjen molk. Florenca nepremično sedi in vzdrži pogled don Luis Perenne, ki jo opazuje z občudovanjem in priznanjem ter z nekim očitkom v očeh. Gaston Sauverand ju gleda, potem se zopet oglasi:

«Baš proti nepremagljivemu Arsène Lupinu je preplašena prijateljica Ane Marije, Florenca, pričela neizprosno borbo. Da razkrinka Lupina, je napisala ali dala napisati oni članek, čigar koncept ste našli na svojem dvorišču; Lupina je opazovala, noč in dan in prežala na vsak njegov korak. Lupina je slišala, da telefonira Mazeroux-ju, da smo tik pred mojo aretacijo, in je spustila za vami tisto železno pregrado telefonske celice, da ste bili pol ure zaprti.

To svoje nezaupanje in sovražstvo proti vam mi je takoj izpovedala povsem lojalno in jaz sem po prvem poizkusu protiofenzive nadaljeval z drugimi. Sprožil sem strel proti vam na boulevardu, brez njene vednosti sem vas poskušil otrovati in bil bi v svoji blaznosti nadaljeval te čine, da se mi ni ponesrečila sabotaža vašega avtomobila, ki je zahtevala nedolžno žrtev, šoferja. Na njene prošnje sem se vdal, da se več ne poslužim sličnih sredstev, in jaz bi bil vkljub njenim solzam in prošnjam vseeno nadaljeval pričeto pot in porabil vsa sredstva, da se ni zgodilo danes to. Vi sami torej pravite, da je Ana Marija nedolžna... Obenem sem pa pripravljaj osvoboditev Ane Marije.

kavčuk pete in kavčuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so isti trpežni, poceni in jih je prijetno nositi. 722/a

Kupimo večje množine

smrekovih hlodov (krlov)

za dobavo julij-oktober 1924. Punudbe za lepo, zdravo in ravno blago, ki mora biti 4 metre dolgo in imeti premera v sredini od 25 cm navzgor z navedbo množine, roka dobave in cene za kubični meter, franko vagon, nakladalna postaja, prosimo na naslov: Mulej & Comp., lesna industrijska in trgovska družba, BLEĐ 2. 2079-a

AUTO-INTERESENTI!

Obiščite naše izložbene prostore v Mariboru, Aleksandrova c. 19, v katerih so stalno napredaj izloženi novi in stari avtomobili prvostopne znamke. — Istotako so tam napredaj: motorna dvokolesa, radio-aparati, pisalni stroji itd. — Ponudbe se teoretično in praktično za vožnjo. Izvožen ali brezhibno ohranjeni vozovi se sprejemajo v komisijso prodajo. Strogo zadržljiva, zelo solidna postrežba! 1047/a

A. Steinschegg - R. Pelikan, Maribor, Aleksandrova cesta 19.

Kdor inserira, ima tudi uspeh!

MEDENI MUHOLOVCI

prvovrstni letošnji izdelek

2010/a

Karton Din 68.—

franko ambalaža, franko postaja Maribor. Za večji odjem zahtevajte posebno ponudbo.

Gaspari & Faninger, Maribor.

Marija Lamprecht naznanja v svojem in v imenu svoje hčerke Olge vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežnovo vest, da je njen srčno ljubljeni soprog, predobri oče, gospod

JOSIP LAMPREHT

ravnatelj pomožnih uradov delegacije ministrstva financ

danes po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek dne 16. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz splosne državne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. maja 1924.

2454/a

Potrti od globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni sin, bratec, stric, gospod

VLADIMIR JELINEK

stud. eksp. akademije

v ponedeljek v jutro dne 12. t. m. v 24. letu starosti po 18dnevni teški mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se je vršil v torek dne 13. t. m. na pokopališče svete Marije Magdalene.

Bregana, dne 13. maja 1924.

2453/a

Žalujoči ostali:

oče in mamica: bratje: Frano in Marija Jelinek, Francoek, Milan, Božidar,

teta in strica:

Viktor in Dušan Jaslo, kr. nadžupnik; Milka in Miloš Vilus, hr. finančni svetnik; Danica Horvatič.

Brez posebnega obvestila.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni oče, stari oče, brat in tast, gospod

Mihael Marolt

posestnik

dne 13. maja 1924 ob 15.00 uri v 62. letu starosti po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega se vrši v četrtek dne 15. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Sodražici.

Sodražica, dne 13. maja 1924.

2457/a

Žalujoči ostali.

Potrti od globoke žalosti naznanjamo vsem bratom Sokolom, nacionalistom in prijateljem, da je naš iskreno ljubljeni brat, ustanovitelj, tajnik in vodja našega društva

Vladimir Jelinek

v ponedeljek dne 12. t. m. v 24. letu starosti po teški mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se je vršil v torek dne 13. t. m. na pokopališče sv. Marije Magdalene.

Žalujoče

Sokolsko društvo v Bregani.

Reprodukcije

po vsaki sliki

izdeluje Foto atelje

I. POGAČNIK

Ljubljana, Aleksandrova 3.

1925-a-1V

Modistka

Z. Gorjanc & Co.

Ljubljana

Sv. Petra cesta 27

poleg hotela Tratek

priporoča

svojo veliko zalogo

vsakovrstnih

namodernejših

damskih slamičkov

Sprejema damske

slamičke v prekrjevanje

in vsa popravila

Zaloga Spaterie

oblik ter vseh potrebnih za modistke

Postrežba točna

Cene najnižje.

V nobeni knjižnici ne sme

manjkati

Cankarjev zbornik

Uredil

dr. J. Glonar

Ves. 27 Din, broš. 20 Din,

pošt. 1.50 Din

Naroča se pri

Tiskovni zadrugi

v Ljubljani

Toplo

priporočamo knjigi

A. Novačan

Samosilnik

Ves. 48 Din, broš. 40 Din,

pošt. 1.50 Din

I. Lah

Angelin Hidar

Ves. 32 Din, pošt. 1.50 Din

Naročite pri

Tiskovni zadrugi

v Ljubljani

SANATORIUM

Dr. K. SZEGŐ

za odrasle

i djecu. ABBAZIA

Dietno liječenje za jačanje i debljanje.

Vlastite obalne morske kupke.

Tečajevi ritmične gimnastike na slo-

bodnom zraku. 2444/a

Djeca počam od 7 godina i bez pratinje.

Dr. T. Novak

ordinira od dne 15. maja v Novi

ulici (Krsnikova ulica). Vhod prva

ulica iz Gosposvetske ceste. 2455/a

Slike za legitimacije

izdelujejo po najnižjih cenah.

Atelije:

Berthold — Grabec Frano

Kuno Viktor — Kuno Frano

Fr. Pogačnik — Rovšek Davorin

Uršič Anton

2406a

Priložnostni nakup.

Vozni Lanzewi lokomobil, 35 konjskih sil, 6200,

«Goldmark»; Wolfow lokomobil, 20 konjskih sil,

3000, «Goldmark»; Badenija lokomobil, 22 konjskih sil,

2600, «Goldmark»; vozni Hohhub valjoni

polnojarmenik, Esterer, 700 mm okvirne prostranosti,

1. 1922. zgrajen, skoro nov, 4200, «Goldmark»; nov

vozni Hohhub valjoni polnojarmenik, fabrikat

Goede, Berlin, 550 mm okvirne prostranosti, 4400,

«Goldmark»; Titan Hohhub brzojarmenik z vi-

soko delavnostjo, Hoffmann, Berlin, 5850, «Gold-

mark»; motorji na bencin in stroji za obdelo-

vanje lesa 2316/a

se prodado.

M. Pedlesnik Rosenheim, Adelreiterstr 10 (Bayern)

Stara pesem

izkopana iz tritisočletnega

groba egiptovskega kralja.

OPEKO kdor dobro hoče dobiti,

ta v Račju ju mora zdaj naročiti.

STREHO trpežno kdor hoče napraviti,

opeko iz Račja mora nabaviti.

DENAR si prihrani, srečo privabi,

blago «Opekarne v Račju» kdor rabi.

To pesmico danes vsak mora znati,

to šolarčku skrbna pravi že mati.

2143 a

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 18,300.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd